

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Ο.Π.Ι.ΔΗ.Χ.: VSIAF_ECHATZIO 18/2/2017

Συνεντεύκτρια: **ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΙΑΦΑΚΑ (ΒΣ)**

Αφηγητής: **ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΧΑΤΖΗΟΡΦΑΝΟΣ (ΕΧ)**

Απομαγνητοφώνηση: **ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΛΑΚΗ (4/2/2021)**

Οι χρόνοι αναφέρονται στο ακουστικό αρχείο: **VSIAF_ECHATZIO_AUDIO** και ίσως διαφέρουν ελαφρώς από το οπτικοακουστικό αρχείο: **VSIAF_ECHATZIO_VIDEO**

Απομαγνητοφώνηση αρχείου: VSIAF_ECHATZIO_AUDIO

00:00:11 - Καταγωγή από Μικρασία – Η εγκατάσταση του πατέρα του στην Κρήτη

(ΒΣ) Καλησπέρα σας, ευχαριστούμε πάρα πολύ...

(ΕΧ) Καλησπέρα!

(ΒΣ) ...που μας παραχωρείτε κύριε Χατζηορφανέ τη συνέντευξη στην Ομάδα Προφορικής Ιστορίας του Δήμου Χαλανδρίου, θα θέλαμε να σας ρωτήσουμε κατ' αρχήν πώς λέγεστε και το μικρό σας όνομα και πού είμαστε εδώ.

(ΕΧ) Εδώ... Α! Πρώτα να πούμε τα ... αυτά. Εγώ λέγομαι Χατζηορφανός Ευστράτιος του Αθανασίου, εγεννήθην το 1928, στις 27 Μαΐου, 26 αλλά με γράψανε στο 27, για να μην φανεί ότι είμαι Σαββατογεννημένος! [Γελάει] Γιατί ο πατέρας μου τα 'γραφε όλα. [Ακατάληπτα] εφτά παιδιά, πότε, μέρα, ώρα και τα λοιπά. Εν πάση περιπτώσει. Λοιπόν. Πρώτα πρώτα είχαμε εκεί στο Συνοικισμό, είναι Δήμος Ρεθύμνης, είχε ο πατέρας μου μαγαζί. Απ' όλα. Γεωργικά εργαλεία..., ό,τι ήθελε ένας γεωργός και λοιπά, αγόραζε εν τω μεταξύ λάδια, ξύδια, τα πάντα. Ναι. Είχε, εν τω μεταξύ, και τρόφιμα και πούλαγε εκεί... Εν τω μεταξύ, επί Κατοχής είχαμε δυο αλευρόμυλους, είχαμε ανοίξει, και μες το Ρέθυμνο υπήρχαν δέκα πέντε φούρνοι, τους οποίους τους αλέθαμε εμείς, επί Κατοχής. Γιατί δεν υπήρχανε. Νερόμυλοι! Είχαν χαλάσει τα εργοστάσια. Τέλος πάντων, τους διατηρούσαμε μέχρι το 1950.

(ΒΣ) Άρα είστε Κρητικός!

(ΕΧ) Ναι! Ο πατέρας μου είναι Μικρασιάτης. Αυτοί ήτανε έξι παιδιά και δυο γονείς οχτώ. Οι δύο φύγανε φαντάροι, ο ένας ο μεγάλος ο Κώστας ήτανε λοχίας, ο πατέρας μετά, τον πήρανε λόγω ύψους γιατί τους..., γιορτάζανε, είχανε τοπική γιορτή στο..., στην... Αγία Ειρήνη, τοπική γιορτή, κωμόπολις μεγάλη! Πολιτεία, δηλαδή, Νέες Φώκαιες και τουριστικός, όλο ξενοδοχεία είναι τώρα εκεί. Ναι. Αλλά η καταγωγή τους είναι απ' τα Γιάννενα! Απ' τους Μακρήδες!

(ΒΣ) Μάλιστα.

(ΕΧ) Οι Μακρήδες..., χρειάζονται αυτά;

(ΒΣ) Βεβαίως!

(EX) Οι Μακρήδες ήτανε τσελιγκάδες και με την Τουρκοκρατία τότες, ας πούμε, αυτούς τους κλέβαν τους αυτό..., ξέρω'γω, και τα πουλήσανε κι ήτανε δυο αδέρφια και η αδερφή τους. Η μάνα του πατέρα μου. Λοιπόν... Και πήρανε, μου 'λεγε ο πατέρας μου, «Και πήρανε...» λέει «... οι μπαρμπάδες μου, από ένα τσουβαλάκι λίρες! Χρυσές! Και ήρθανε εδώ στις Νέες Φώκαιες και αγοράσανε μία οδός! Διώροφα σπίτια! Και ένα μπαξέ με δύο μαγκανοπήγαδα, τα οποία δώσανε στην αδερφή τους!» Και τροφοδοτούσε, είχε βάλει εργάτες μέσα, και δυο άλογα, ας πούμε, μέσα που ποτίζανε, και ξέρω 'γω, και τροφοδοτούσανε με ζαρζαβατικά όλη την πολιτεία!

(ΒΣ) Ο πατέρας σας ήρθε από 'κει;

(EX) Ναι!

(ΒΣ) Μετά την καταστροφή;

(EX) Ναι, ναι! Βέβαια! 'Ηρθε..., αυτοί οι φαντάροι τώρα, είχανε πάει. Ο τρίτος αδερφός, ο μικρός, ο Γιάννης, ήταν δέκα πέντε χρονών. Και είχε 'ρθει μια αδερφή της μάνας του και λέει «Να το πάρω το Γιαννάκη στη Σμύρνη, να περάσει η ώρα του.» Την έπιασε ο πόλεμος και δεν το ξαναείδαν το παιδί. Κι όταν πήγανε αυτοί στη Μυτιλήνη, εκεί στην... αυτό, βρήκαν τη θεία του! Είχε πάρει το παιδί από 'κει και βρήκε καράβι, ας πούμε, και έφυγε και πήγε. Και βρεθήκαν και τα τρία τα αδέρφια εκεί πέρα. Και η θεία. [Γελάει] Τα παιδιά...

(ΒΣ) Πώς λεγόταν ο πατέρας σας;

(EX) Χατζηορφανός Αθανάσιος. Λοιπόν...

(ΒΣ) Και έρχεται στην Κρήτη μετά; Πώς βρέθηκε στην Κρήτη;

(EX) Ναι, ύστερα, λοιπόν, από κει, επειδής ο παππούς μου είχε παντρευτεί... η γυναίκα που είχε, της μάνας μου ο πατέρας, είχε... η γυναίκα του ήτανε κρητικιά. Η Διαμάντω. Ναι. Και λέει «Εγώ θα πάω στο Ρέθυμνο», γιατί είχε πάρει και τον αδερφό του ο παππούς μου, ο οποίος ήταν, είχε παντρευτεί απ' τη Μυτιλήνη. Μυτιληνιά η γυναίκα του. Ε, και λέει «Εγώ θα κάτσω εδώ με τα παιδιά.» Και μάλιστα Χατζηγεωργίου είναι το γένος. Ε, και κάτσαν αυτοί εκεί πέρα κι ο παππούς μου τράβηξε γι' αυτό, γιατί αυτός είχε, τότες, βέβαια, μεγάλα καϊκια, καράβια και τέτοια, γιατί είχε νησί δικό του, είχε και λοιπά. 'Εκεί στο ... αυτό... Λοιπόν... αφού όλες οι κρατικές υπηρεσίες νοικιάζαν στα σπίτια τα δικά του. Ο πρέσβης ο Γάλλος, η Αστυνομία, γι' αυτό έδωσε κι ο παππούς μου την ανιψιά του, που την ανάθρεψε, έχασε τους γονείς της, μια ωραία κοπέλα την Μαργή, την έδωσε στον αστυνόμο. Οι οποίοι εγκατεστάθησαν εδώ πέρα στο Ελληνορώσων. 'Εκανε τέσσερις γιους αυτή. Και μια...

(ΒΣ) Από πού ήρθαν αυτοί;

(EX) Αυτοί...

(ΒΣ) Απ' τη Φώκαια!

(EX) Ναι... Λοιπόν, και μετά κατέβηκε αυτός στην Κρήτη. Είχε οχτώ παιδιά. Τέσσερις γιους, οι δυο ήταν στρατιώτες, ο ένας τραυματίστηκε, ε, και οι άλλοι, άλλος πήγε στη Γαλλία, άλλος, ο Λούης, είχε πάει στην Αμερική, δέκα έξι χρονών έφυγε, ας πούμε. Και είχε βγάλει αυτός.... Πολύ έξυπνος! 'Ητανε και... ήτανε και αντιπρόεδρος της ΑΧΕΠΑ. Οχτώ γλώσσες αππαιστω, ήξερε! [-Γελάει] Ναι. Κι ήρθε όμως εδώ και πέθανε! [Γελάει]

(ΒΣ) Στα πάτρια εδάφη.

(EX) Ναι, ναι, ναι... Εν πάση περιπτώσει, ας πούμε, κι όταν πήγε η επιτροπή, βγήκε η επιτροπή τώρα να ... ικανοποιήσει τους πρόσφυγες που πήγαν εκεί πέρα, γιατί φύγανε οι Τούρκοι, έγινε η ανταλλαγή! Ναι. Κι ανοίγει το μπαούλο, και βγάζει τα συμβόλαια ο παππούς και λέει «[Ακατάληπτα] ...δεν θα σου δώσουμε αυτά που είχες. Δεν θα πάρει άλλος πρόσφυγας τίποτα. Θα τα πάρετε εσείς!» Αυτός λέει «Δεν θαρριέσαι...» γιατί και στον πρώτο διωγμό πάλι, στη Χαλκίδα και του δώσανε απ' τη Χαλκίδα, όλη τη Χαλκίδα, μέχρι εκεί που βγαίνει το καράβι! Εκεί. Και συνεταιρίστηκε μ' ένανε ..., ξέρω όλη την ιστορία, μου την έλεγε ο παππούς μου. Ε, γιατί μου 'λεγε «'Ακουσε να δεις, μια συμβουλή σου δίνω. Θα μπερδεύεις με το εμπόριο. Μάθε τέχνη για να ζήσεις και εμπόριο να καζαντίσεις!» [-Γελάει]

(ΒΣ) Σοφός ο παππούς! Κάτι ήξερε.

(EX) Και όλα τα παιδιά του ήταν εμπόροι. [Γελάει] Τέλος πάντων. 'Ασε να μην αρχίσουμε τα παλιά.

(ΒΣ) Πείτε μου για το Ρέθυμνο. Εσείς λοιπόν γεννηθήκατε στο Ρέθυμνο.

(EX) Στο Ρέθυμνο, ναι! Ναι, πήγαμε εκεί πέρα στο Ρέθυμνο, ας πούμε, το 1925... Α, πήγανε ως πρόσφυγες εκεί πέρα, βρεθήκαν τα τρία αδέρφια, πήγανε σ' αυτό το συνοικισμό εκεί πέρα, και ήτανε τριάντα οικογένειες.

(ΒΣ) Προσφύγων;

(EX) Ε;

(ΒΣ) Προσφύγων; Τριάντα οικογένειες;

(EX) Ναι, ναι, τριάντα οικογένειες πήγαν εκεί πέρα και πιάσανε τα σπίτια αυτά. Ναι. Κι ήταν ένα μαγαζί και το πιάσανε τα τρία αδέρφια. Και το ανοίξανε μπακάλικο και αγοράζανε και κάνανε και μετά... τα πάντα εκεί πέρα, ήτανε προάστειο το Ρέθυμνο. Δηλαδή, τέσσερα χιλιόμετρα ήτανε με τα πόδια για να πας.

(ΒΣ) Πότε έγινε αυτό;

(EX) Το 1925. Που παντρεύτηκε ο πατέρας μου. Το '22 πήγανε εκεί. Καταλάβατε; Ναι. Ε, κι αρχίσαν μετά το '25 ...

(ΒΣ) Εσείς πόσα αδέρφια ήσασαν;

(EX) Εμείς; Εφτά.

(ΒΣ) Εφτά!

(EX) Τέσσερα αγόρια, τρία κορίτσια.

(ΒΣ) Είστε εν ζωή όλοι;

(EX) Τις προάλλες μας έφυγε μια αδερφή το '33 γεννηθείς που έμενε στην Αμερική. Είχε χάσει τον άντρα της, έχει δυο παιδιά, παντρεμένα, ας πούμε, τέλος πάντων. Είναι καλά τακτοποιημένοι. Εδώ τους είχε φτιάξει ο πατέρας μου ένα τριώροφο, εδώ στην Τούφα! Ναι, Μεσσηνίας, οδός Μεσσηνίας 16 ήτανε το σπίτι τους. Τέλος πάντων, αλλά το είχε νοικιασμένο, και λοιπά... Και μετά το... το 2000 ήτανε; 'Ηρθε και το πούλησε. «Τι να το κάνω εδώ πέρα;» Το νοίκιο, δεν την πληρώνανε... δεν αυτό... «'Ασε!» λέει το πούλησε και πήγε επάνω, αλλά είχε επάνω δυο μεγάλα σπίτια. Γιατί εκεί έστειλα εγώ τον Οδυσσέα. Τον Σούλη, εκεί είναι.

(ΒΣ) Πόσα παιδιά έχετε εσείς, κύριε Χατζηορφανέ;

(ΕΧ) Τέσσερα. Δύο και δύο. Δυο αγόρια, δυο κορίτσια. Ο Οδυσσέας που είναι ο έμπορας... [Γελάει] Ο άλλος είναι καθηγητής στα Γλυκά Νερά, ο Θανάσης, όπου να 'ναι συνταξιοδοτείται... Είναι το '58, το '57 η Βούλα, το '58 ο Θανάσης, στις 12 Δεκεμβρίου γεννήθηκε... [Γελάει] ... θέλω να σας πω... Κι οι άλλοι, συνέχεια. Το '60 η Ματούλα, το '62 ο Οδυσσέας. [Γελάει] Τον έφερε δύο μηνών από την Κρήτη. Δύο μηνών στην κοιλιά! Εδώ γεννήθηκε! [Γελάει] Τέλος πάντων!

00:11:00 - Από την Κρήτη στο Χαλάνδρι – Μετά τον Εμφύλιο στη Χωροφυλακή- Επιστροφή στην Κρήτη και γάμος

(ΒΣ) Και πώς από την Κρήτη ήρθατε στο Χαλάνδρι;

(ΕΧ) Εγώ είχα κάνει μια επιχείρηση εδώ. Εγώ πρώτα, πρώτα, το 1951..., το 1949 έχω μια άδεια από... είχα ανοίξει ένα οπωροπωλείο. Ήμουνα πισιρικός. Γιατί οι μπαρμπάδες μου είχανε εμπορομανάβικα και τέτοια. Κι είχα ένα φίλο, εκεί πέρα, ένα γεροντοπαλικάρο, και του 'δωσα το σπίτι κι είναι η Αρχαιολογία τώρα, είναι στην Αγορά. Ναι, γιατί τα αρχαία είναι δίπλα, του αυτού..., φτιαγμένο έτσι ένα ωραίο... αυτό, οίκημα, και δίπλα, και το 'χουν το... ήτανε μαγαζί και σπίτι απάνω. Με τα δοκάρια, τα ξύλινα. Κι ήταν μεγάλο το μαγαζί. Ο Τίτος, έτσι αυτός, ένα γεροντοπαλικάρο, ήταν πολύ πλούσιος. Πολλά λεφτά. Αλλά έτσι έμεινε, γεροντοπαλικάρο. Και του λέω «Τίτο, θα κάνω αυτή τη δουλειά, θα φέρω πράματα απ' του μπάρμπα μου, ας πούμε, εσύ είσαι εδώ πέρα...», ήταν πιάτσα, ήταν εκεί κοντά το λιμάνι και όλα τα αυτά, η Αρκαδίου, ας πούμε, η κεντρική...

(ΒΣ) Κεντρικό σημείο.

(ΕΧ) Ναι. «...ε, θα ασχολείσαι εδώ πέρα!» Εν τω μεταξύ όλη η νεολαία, οι φίλοι μου, πήγαιναν στην Αστυνομία. [Γελάει] Κι έμεινα μόνος μου. Εγώ τώρα ήμουνα προστάτης της οικογένειας. Ο πατέρα μου πλέρωσε και τα αυτά, ας πούμε, και μ' έβγαλε. Εντάξει. Και φτιάχνω τα χαρτιά εγώ και βάζω την υπογραφή του πατέρα ... [Γελάει] ... και πάω στην Αστυνομία. Και με καλάνε λοιπόν και λέω «'Αντε! Σας αφήνω για!» «Μα...» λέει «...τι;» «Πάω...» λέω «...στη Χωροφυλακή!» [Γελάει]

(ΒΣ) Γιατί προτιμήσατε τη Χωροφυλακή από το...

(ΕΧ) Όλοι οι φίλοι μου, όλοι, δηλαδή αυτοί που κάναμε παρέα... Είχα έναν γείτονα, τον Μάρκο, ζει! Έχει ανοίξει κέντρα εδώ πέρα... ! Κι έπαιζε λίρα. Καλλιτέχνης. Έφυγε κι αυτός.

(ΒΣ) Τι τους οδήγησε όλους στη Χωροφυλακή;

(ΕΧ) Ορίστε;

(ΒΣ) Τι τους οδήγησε όλους στη Χωροφυλακή τότε;

(ΕΧ) Ε, τότες, καμιά δεκαριά ήμασταν φιλαράκια, κι έτσι έφυγε ένας και φύγανε όλοι μετά! [Γελάει] Ναι.

(ΒΣ) Ήτανε καλός ο μισθός;

(ΕΧ) Όχι, ρε παιδί μου, για το μισθό! Πήγαμε για την πλάκα μας! Εκεί στο Γουδί που πήγαμε, στην κεντρική σχολή, είχαμε ανοίξει το κρητικό κέντρο. Το «Βυζάντιο». Σε μια πόρτα [Ακατάληπτο] και κάθε μέρα μέχρι να περάσουμε από τους γιατρούς, και ξέρω 'γω, εκεί χαλάσαμε τον κόσμο! [Γελάει] Κι είχαμε και καλούς τραγουδιστάς, ε, και έτσι φύγαμε. Και μετά πήγα εγώ....

(ΒΣ) Πού πήγατε; Πήγατε, δηλαδή, αφήσατε το Ρέθυμνο και πήγατε κάπου, σε κάποια άλλη πόλη;

(ΕΧ) Πάλι στην Κρήτη πήγα. Και οι άλλοι πήγανε στη σχολή της Κρήτης, του Ρεθύμνου, αλλά θέλανε να φτιάξουν και στον Αη Νικόλα που ήτανε φτωχό το μέρος εκεί, κι ο δήμαρχος εκεί διέθεσε κάτι κτήρια καινούργια για την αστυνομία. Και πήγαμε και ιδρύσαμε εμείς τον 3^ο Λόχο. Εμείς. Οι δικοί μας, αυτοί. Αλλά είμαστε και με το 2^ο Λόχο είμαστε οι περισσότεροι μαζί. [Γελάει] Ε, πήγαμε, ας πούμε εκεί πέρα, βγήκαμε απ' τη Σχολή, και πήγαμε στο Γουδή....! Εκεί γινότανε το ξεσ... , πώς το λένε, το διάλεγμα. Εμάς τώρα, οχτώ, μας μετέθεσαν στην Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης. Και τους άλλους σε σταθμούς εδώ στην αυτή... Ένας, ο Αντωνόπουλος ο μακαρίτης, ένα ψηλό παιδί, είχε βγάλει την Πάντσιο και τον... έκανε τα τρία χρόνια που είχε δηλώσει κι απολύθη...

(ΒΣ) Αυτό μετά τον εμφύλιο γίνανε.

(ΕΧ) Ε;

(ΒΣ) Μετά τον εμφύλιο 'γίναν αυτά;

(ΕΧ) Ναι, ναι, ναι. Το... Α! Το '63 τον συνάντησα τον Αντωνόπουλο, εδώ στην... Ήτανε διευθυντής της ΔΕΗ. Κι είχαμε πάει εμείς με την κυρά έξω. Σ' ένα χωριό, στην Λαμία, της Παναγίας, και είχε έρθει το ρεύμα κι έπρεπε να πας στη ΔΕΗ εκεί. Λοιπόν, και πήγαμε..., πήγα εκεί και με είδε αυτός. Ψηλός, σηκώνεται απάνω, είχε μια ούρα...! Ναι. Πώς λέγεται η πλατεία, μωρέ, εκεί πέρα; Στην Πανεπιστημίου..., που είναι εκεί η Τράπεζα Ελλάδος... Μια πλατεία είναι εκεί πέρα... και φεύγεις από 'κει και πας στην πλατεία α..., α...

(ΒΣ) Κλαυθμώνος;

(ΕΧ) Κλαυθμώνος... Όχι! Η από πάνω! Που συνορεύει με την... Όλο το ξεχνάω! [Γελάει] Τέλος πάντων!

(ΒΣ) Απέναντι από το Πανεπιστήμιο;

(ΕΧ) Ε;

(ΒΣ) Απέναντι από το Πανεπιστήμιο;

(ΕΧ) Ναι, ναι, ναι! Συνορεύει με την Πανεπιστημίου!

(ΒΣ) Ο σταθμός είναι από κάτω... Δεν τη θυμάμαι τώρα.

(ΕΧ) Είναι και το λουλουδάδικο εκείνο το διάσημο!

(ΒΣ) Του Βιντζιλαιίου.

(ΕΧ)Ε;

(ΒΣ) Βιντζιλαιίου;

(ΕΧ) Ναι, ναι, ναι. [Γελάει] Τέλος πάντων! Με γνώρισε εμένα ο Γιώργης ο μακαρίτης. Δυο μέτρα άντρας. «Ε, μου λέει Χατζηορφανέ, πού πήγες;» «Ε, του λέω ήρθα! Θέλαμε δεν θέλαμε!»

(ΒΣ) Αυτός τι ήταν ακριβώς; Πού τον είχατε γνωρίσει; Στη Θεσσαλονίκη;

(ΕΧ) Διευθυντής ήτανε! Διευθυντής έγινε, μαζί στη Σχολή ήμαστε!

(ΒΣ) Στη Σχολή!

(ΕΧ) Στη Σχολή Χωροφυλακής. Αλλά αυτόν, κάποιον τον κρατήσανε εδώ, ε, γιατί αυτός πήγαινε για μεγάλες θέσεις, αλλά εγώ ... δεν... Τέλος πάντων. Έφυγε απ' τη ζωή... Τέλος πάντων. Στο ... Θεσσαλονίκη τώρα, με την αλλαγή της Κυβερνήσεως του Παπάγου, όλους τους Κρητικούς μας στείλανε στην Πελοπόννησο... [Γελάει] ... στη Μεσσηνία πήγα εγώ, στην Καλαμάτα, άλλοι, τους Καλαματιανούς τους στείλανε στην Κρήτη. [Γελάει] [-Υπήρχε κάποιο σχέδιο δηλαδή;] Λόγω κωλύματος. Να μην πιάνουμε φιλίες και...

(ΒΣ) Α, γιατί κάνατε, ναι, συνεργαζόσασταν με τους ντόπιους!

(ΕΧ) Για την υπηρεσία, ναι. Τέλος πάντων. Εκεί στην Καλαμάτα, ας πούμε, που πήγα, αρρώστησα. Ήμουνα στην κεντρική οδό Αριστομένου, ήμουνα υπηρεσία, και... τέσσερις-οχτώ που ήμουνα το πρωί, και..., με συγχωρείτε, έκανα εμετό στο κρεβάτι. Εκεί μέναμε εμείς, στα Τμήματα, τότε. Όχι τώρα που είναι αριστοκράτες. Μέναμε... Έρχεται ο αξιωματικός, ένας Παπουτσάκης ήταν, απ' τα Χανιά, ψηλός, χοντρός, και μου λέει «Χατζηορφανέ!» Του λέω «Δεν βλέπεις εδώ πέρα!» Τα είχα σκεπάσει με μια εφημερίδα. Λέω «Το στομάχι μου...» του λέω. «Ε,..» μου λέει «... να σηκώσω ένα άλλο νούμερο.» Πού ήτανε για το μεσημέρι, τέλος πάντων. Έκανε την ... αυτά, το πρωί, στη... στη Διοίκηση, φτιάχνει ένα χαρτί και πάω στην Τρίπολη. Στο 411. Και περνώ εκεί από τις αχτίνες και μου βρίσκει, ένας ταγματάρχης, ελαφρά εντομή στο βολβό δωδεκαδαχτύλου. Και κατ' ευθείαν από κει στο 401, εδώ στην Αθήνα. Και δωσ' του, δωσ' του, να πούμε, ξέρω 'γω... Αλλά αυτός ο συνταγματάρχης, ακτινολόγος, εδώ πέρα που με εξέτασε, λέει «Εκ του στομάχου, ουδέν.» Και πράγματι έτσι ήτανε. Αλλά πού να 'ξερα εγώ, τώρα... Τέλος πάντων, συνεδριάζει η επιτροπή, αποτελείτο από στρατηγό πρόεδρο, συνταγματάρχης ο ακτινολόγος και ταγματάρχης ο γραμματέας. Και μου δίνουνε ένα τρίμηνο αναρρωτική άδεια. Ε, πήρα εγώ την άδεια, έφυγα, συνέπεσε να είναι και παραμονές της Παναγίας... [Γελάει] ... και πήγα σ' ένα γάμο και γνώρισα την κυρά. [Γελάει] Και την παντρεύτηκα.

(ΒΣ) Ήτανε, δηλαδή, απ' την Καλαμάτα;

(ΕΧ) Ε;

(ΒΣ) Απ' την Καλαμάτα;

(ΕΧ) Όχι στην Κρήτη, είχα πάει. Στην Κρήτη, βέβαια.

(ΒΣ) Απ' την Κρήτη.

(ΕΧ) Ήταν συμπεθέρός μου αυτός που αυτό... είχε πάρει ο αδερφός του την πρώτη μου ξαδέρφη. Τη Μαρία. Λοιπόν, ο κακομοίρης ο Νίκος...

(ΒΣ) Οπότε πέσατε σχεδόν στο ίδιο σόι.

(ΕΧ) Ε;

(ΒΣ) Στο ίδιο σόι πέσατε.

(EX) Ναι, ναι. Και τη βλέπω εγώ την κοπελιά, Λεμονιά την έλεγαν, ήτανε τρεις φίλες, μιανού του Δασκαλάκη του γιατρού η κόρη, που είχε την κλινική, η Λήδα... Φίλες μας ήταν, με τις πρώτες μας ξαδέρφες πολύ φίλες. Κι η μάνα της και.. Καλά ο Δασκαλάκης ήτανε πασίγνωστος. Είχε, είχε... ήταν και βουλευτής αυτός. Είχε κλινική, ο γιος του ήτανε στη Γερμανία, σπούδασε γιατρός και την κλινική τη γύρισε σε ξενοδοχείο. Τη χάλασε και έκανε ένα ξενοδοχείο και πολλά ξενοδοχεία. Ο Γιωργάκης. Τέλος πάντων. Αυτό ήταν και παντρευτήκαμε και... να μην τα πολυλογώ, απολύθηκα. Με απόλυσε η Υπηρεσία... Λέει «Με 25... αυτά... εκατοστά αναπηρία...» και το αυτό ποιο ήτανε! «Παθών...» λέει «...στην υπηρεσία αλλά ουχί δια ταύτην»! [Γελάει] Και είχαν πει ότι είχαν οι δικοί μου, δηλαδή, ο πατέρας μου, ας πούμε, η μάνα μου είχανε..., ήτανε στομαχικοί.

(ΒΣ) Κληρονομικότητα.

(EX) Ναι, και ο πατέρας μου ήταν το 1896 γεννηθείς και έφυγε όρθιος, δεν ήξερε γιατρό, όρθιος το 2000! [Γελάει...] Εδώ τον είχα φέρει. Κι η μάνα μου στα 94. Αυτό [Κουδούνισμα τηλεφώνου] [-Να σταματήσουμε λίγο;]

[Διακοπή]

(ΒΣ) Λοιπόν, για πείτε μας κύριε Χατζηορφανέ, τώρα, μετά την αστυνομία, τι έγινε...

(EX) Άνοιξα...

(ΒΣ) ...μείνατε στην Κρήτη, φύγατε απ' την Κρήτη;

(EX) Ναι! Βέβαια! Εγώ, όταν υπηρέτησα, γιατί υπηρέτησα ένα χρόνο, στην Κρήτη, έχτισα δυο σπίτια. Με πέτρα, ε! Ασουβάτιστο απ' έξω. Ένα μεγάλο σπίτι, ας πούμε... και το νοίκιασα, γιατί έφτιαξα άλλο ένα μικρό, ε, είχα τότες δυο παιδάκια, μας έπαιρνε. Ναι. Και νοίκιασα το μεγάλο σε δυο οικογένειες. Ο ένας είχε τρία κορίτσια, ο άλλος είχε έναν γιο, είχε ένα κορίτσι... Ήτανε μπατζανάκια αυτοί. Είχαν πάρει δυο αδερφές. Κι ο ένας ήτανε φτωχός, αυτός που είχε τα δυο παιδιά, και πτέρωνε ο μεγάλος, ο άλλος, ο Κώστας. [Γελάει] Πολλές φορές. Ε, τους είχα νοικιάσει το μεγάλο σπίτι, και άνοιξα εγώ μια δουλειά, που δεν είχε... όχι ο νομός Ρεθύμνης, αλλά ούτε όλη η Κρήτη!

(ΒΣ) Ποια δουλειά ήταν αυτή;

(EX) Μια δουλειά που γινότανε με σπασμένο χαλίκι! Δηλαδή..., νταμάρια δεν είχαμε εμείς. Όλες οι δουλειές, όλα τα μπετά με υλικά της θαλάσσης. Χαλίκι της θαλάσσης, άμμο της θαλάσσης και λοιπά. Λοιπόν... φτιάχνω μια τέτοια δουλειά. Ήρθα εγώ στην Αθήνα, εδώ, πήρα εργαλεία και λουπά, πήγα σ' έναν χωριανό μου, που είχε μάντρα τέτοια, στον Κορυδαλλό το είχε, και πήγα εκεί τον μακαρίτη τον Μανώλη, και μου 'δειξε πώς γίνεται και ξέρω 'γω... Κατέβηκα κάτω, λέω ν' ανοίξω μαγαζί, ν' ανοίξω μπακάλικο, ξέρω 'γω, που τα ήξερα όλα αυτά, τι να κάνω; Ν' ανοίξω ταβέρνα, δεν μ' άρεσε κιόλας γιατί έβλεπα... ο πατέρας μου τα 'κανε όλα, όλα ο πατέρας μου! Είχε... όλα φρέσκα τα αυτά! Είχε κουνέλια, είχε κόττες...! Ήθελες εσύ μια πουλάδα, μια παρέα, μπαμ, αμέσως, στο τάκα τάκα τα 'φτιαχνε! [Γελάει] Λοιπόν..., λέω θ' ανοίξω αυτή τη δουλειά, λέω της γυναίκας μου. Το οικόπεδο κάτω, γιατί εγώ είχα... ήτανε δυο οικόπεδα, δυο αδερφές, ήτανε η μάνα της. Λοιπόν η μία ήτανε από 'δω απ' την Κηφισιά είχε παντρευτεί ο παππούς της. Ο... ναι, ο παππούς της, καλά λέω. Κι είχε πάρει μια πλουσία, εκεί. Αλλά ήταν κι αυτός ωραίος, Σφακιανός, και ήτανε στις γυριστές σκάλες, στις βίλες, ο πρωτομάστορας. Ναι. Και την πήρε την κυρία, κάνει την πεθερά μου και της λέει ο γιατρός «Να

μην ξαναμείνεις έγκυος!» Κι έμεινε έγκυος και πέθανε. Και τ' αφήνει μικρά τα παιδιά. Ε, έκατσε ο παππούς εκεί, και ήρθε στην Κρήτη... και αγόρασε εκεί πέρα, εν πάση περιπτώσει, ε! κι έχτισε ένα διώροφο σπίτι, είχε κι ένα..., κοντά στη θάλασσα! Έβαζες το μπανιερό σου και βουτούσες στη θάλασσα! Ναι, και... ε, ε, έδωσε..., δεν έδινε τον πεθερό μου, γιατί την έκλεψε, δεκάξι χρονών την έκλεψε την πεθερά μου. Ήταν ωραία η Στελλιανή. [Γελάει] Λοιπόν, και δεν του 'δινε αυτό τίποτα, το πούλησε! Να το κάνει κρασί. [Γελάει] Γιατί όταν πήρε τη..., πούλησε στην Κηφισιά το 1934, πήρε 70.000. Και νοίκιασε όλους τους φούρνους του Ρεθύμνου! Κι αυτός καθόταν και τα γλεντούσε! [-Εισοδηματίας από τότε!] [Γελάει] Πάει! Τέλος πάντων. Λοιπόν... και μου λέει ..., γιατί εγώ ό,τι μου 'λεγε ο παππούς μου έκανα. [Γελάει] Μου λέει «*Γυναίκα να πάρεις...*» μου λέει, το συζήτησε, «*...να πάρεις και τον αδερφό μου τον Λευτέρη...*» μου λέει. «*Μωρέ...*» λέω «*Με το δικό φάε και πιε, αλισιβερίσι γιοκ! Απαγορεύεται!*» Γιατί θα 'ρθει..., το συμφέρον θα σας κάνει να 'ρθείτε σε...

(ΒΣ) Αντιπαράθεση!

(ΕΧ) Ασφαλώς! Κι έτσι έγινε. Κι έτσι έγινε. Τέλος πάντων, να μην τα λέω τώρα. ΄Ανοιξα...

(ΒΣ) Πέτυχε αυτή η επιχείρηση;

(ΕΧ) Ε;

(ΒΣ) Πέτυχε;

(ΕΧ) Πέτυχε; Ε, πώς θα έκανα εγώ τα σπίτια! Πέτυχε! Αλλά ... μέχρι τον εισαγγελέα με πήγανε! ΄Ασε! Κι ο εισαγγελέας κατάλαβε και μου λέει «*Θα είσαι εκεί...*» , γιατί δίπλα μου αυτός που ήθελε το οικόπεδο, οχτώ χιλιάδες το ήθελε. ΄Ηθελε να ρίξει σίδερα εκεί. Αυτός που είχε πάρει του παππού μου το [ακατάληπτο] Λοιπόν... και μου λέει, τότες έλεγχαν τα.., τα άλευρα κι έπρεπε να είναι αστυνομία εκεί. ΄Ητανε τρεις χωροφύλακες εκεί και ελέγχαν τα άλευρα. Ναι. Και μου λέει... λέω «*Τέτοια πράγματα θα κάνουμε κύριε Εισαγγελέα!*» και τους λέει «*Δεν ντρέπεστε λιγάκι, βάζεις τα παιδιά να σκοτωθούν!*» Και δεν ήτανε... ακόμα το οικόπεδο ήτανε του παππού. Εγώ, το δικό μου, ας πούμε, το διάλεξα, γιατί μου είχε δώσει εμένα το κάτω, αλλά δεν μ' άρεσε εμένα το κάτω, γιατί θα το 'παιρνε ο δρόμος. Όπως πήρε το μισό ο δρόμος. Είχανε την μάντρα όμως εκεί. Τέλος πάντων.

(ΒΣ) Προκύψαν, δηλαδή, διαφορές μέσα στους συγγενείς, έτσι, μετά;

(ΕΧ) Ναι. Ναι, να παιδί μου. Μα, αυτό είναι αποδεδειγμένο! Αυτά συμβαίνουν. Εδώ συμβαίνουν στ' αδέρφια. Γιατί, όταν μπει δεύτερο άτομο μέσα στην οικογένεια, το δεύτερο άτομο είναι γυναίκα! Η γυναίκα ή φτιάχνει ή χαλάει. Εγώ το έχω... [Γελάει] αυτό το πράγμα για τους αυτούς... [Γελάει] Κατάλαβες; Λοιπόν...

00:28:49 - Από την Κρήτη στην Αθήνα – Περιπέτεια με την υγεία – Εγκατάσταση στο Χαλάνδρι

(ΒΣ) Οπότε μετά;

(ΕΧ) Ε, μετά... ήρθα εδώ.

(ΒΣ) Γι' αυτό το λόγο ήρθατε στο Χαλάνδρι;

(ΕΧ) Ε, ναι, βέβαια! Ήρθα εδώ, δηλαδή, το '61 ήρθα με τη γυναίκα, πούλησα το σπίτι το μεγάλο τότες εκατό χιλιάδες, από οχτώ, για δυο χρόνια. Από οχτώ..., λοιπόν, εκατό χιλιάδες, έρχομαι, παίρνουμε το οικοπέδο εδώ πέρα, και φύγαμε. Μετά το... ενενήντα.. όχι το... ναι, το '62 έφυγα μόνος μου από κάτω. Είχα βγει απ' την κλινική, έκανα εγχείρηση. Ξέρετε τι ήταν το στομάχι; Σκωληκοειδίτις! Και ήτανε παραμονή εκλογών το '60, το '61 και μου λέει ο γιατρός, πήγα εκεί είχε βουλευτές εκεί μέσα, αυτό, ξέρω 'γω, για τα κόμματα και με βάζει σ' ένα δωματιάκι ο γιατρός, χειρουργός, καλός γιατρός... Μόλις με είδε και νέος, από 'δω απ' την Αθήνα κατέβηκε. Κρητικός ήτανε, Χανιώτης. Και με κοιτάζει, μου λέει «*Αμέσως εγχείρηση!*» Ούτε άλλες εξετάσεις, ούτε αίματα, ούτε... αυτά. Και με βάζει σ' ένα δωματιάκι, είχε ένα ντιβανάκι, μου κάνει μια ένεση εδώ, τρία ράμματα μου 'κανε. Μου λέει «*Κοίταξε! Α, α! να σπάσει!*» Κι ήτανε και με τυραννούσε απ' το '54, '54 μέχρι το... '60! Μέχρι το '60. Κι αυτοί μου βγάλαν στομάχια, μου βγάλαν αυτά... και μου δώσανε... Α! ρε... Γι' αυτό και γλίτωνα... Αυτό ήτανε η αιτία και γλίτωνα δυο εγχειρήσεις. Μία αμυγδαλές, με πήγανε νύχτα στου μιανού γιατρού, οι συνάδελφοι στη Θεσσαλονίκη, στο σπίτι του, ας πούμε, και φαίνεται μου 'κανε καμιά παυσίπονη, και με πήρε ο ύπνος. [Γελάει] Σηκώθηκα το πρωί βλέπω..., «*Δεν βλέπω το Τμήμα να είναι εδώ!*» Ήτανε μια... η κυρία του η γιατρίνα, τις λέω «*Εδώ πώς με...*» «*Άσε πως... Σε φέρανε οι συνάδελφοι σε μια κουβέρτα...*» [Γελάει] Και πάω, ε, έφυγα εγώ, ήταν δίπλα το Τμήμα. Στο... [Γελάει] στο μεθεπόμενο στενό. Και πάω εκεί και πάω στο... και μου λέει... Α, μου 'χε ο, ο.. αυτός, ο, ο... Διοικητής, ήτανε απ' τα Γιάννενα, ένας Αντωνίου. Καλός, αυστηρός δε, αλλά δίκαιος. Μου είχε αφήσει το... αυτό... το εισιτήριο να εισαχθώ στο νοσοκομείο. Στο 424. Το παίρνω εγώ, μπαίνω στο λεωφορείο, πάω εκεί. Είχε στάση απ' έξω στο 424, Θεσσαλονίκη, και... βλέπω και κατέβαινε ένας με τη στολή χωροφύλακας. Έτσι ένα ψηλό παιδί, μελαμψός, κατέβαινε... Όσο ερχότανε κοντά για τη στάση, τόσο και τον γνώριζα. Κι έρχεται κοντά «*Ρε!*» του λέω «*Νικόλα, πού βρίσκεσαι;*» «*Α!*» μου λέει «*Στην Κοζάνη σ' ένα σταθμό!*» «*Και τι γυρεύεις εδώ;*» «*Άστα...*» μου λέει «*...φέραμε χθες έναν συνάδελφο, για αμυγδαλές και του κόψανε τα φωνητικά όργανα και πέθανε!*» [Υψώνει τη φωνή] «*Τι!*» Με το ίδιο εισιτήριο, πίσω εγώ! [Γελάει] Μπαίνω μέσα στο λεωφορείο, που μπήκε κι αυτός, και κατεβήκαμε στο...

(ΒΣ) Πότε ήταν αυτό; Τι εποχή;

(ΕΧ) Τι; Το χίλια εννιακόσια... ε, ε, ε, το 1952. Το 1952. Και μετά μας στείλανε για ... γι' αυτό... Γυρίζω, εγώ, λοιπόν, αφήνω στο γραφείο, δεν είχε γυρίσει ο Διοικητής ακόμα, αφήνω το αυτό... και μου λέει ο αξιωματικός υπηρεσίας, ένας από 'δω απ' την Νεμέα, και πόσες φορές είχε έρθει εδώ πέρα Διοικητής Ασφαλείας, ο Στεργιόπουλος, με τα γυαλάκια του, ήταν ένας χοντρός, και σ' έβλεπε από πάνω. Μου λέει «*Τι έκανες Χατζηορφανέ;*» Λέω «*Την έκανα εγώ, δεν το ξέρετε ότι είμαι γρήγορος;*» [Γελάει] «*Να κάτσω...*» του λέω «*.. να μου χαλάσουν τον τραγουδιστή; Και να με στείλουνε στα πευκάκια;*» Και πάω στο μάγειρα και του λέω «*Κάθε πρωί, μάγειρα, θα μου 'χεις ένα κύπελλο νερό, χλιαρό με αλάτι. Ξέρεις εσύ!*» Ένα μήνα γαργάρες, από τότε, ουδέποτε! Και αυτό μοναχός μου! Καταλάβατε; Να! Γι' αυτό, ύστερα...

(ΒΣ) Ιατρικές περιπέτειες.

(ΕΧ) Ε; Ύστερα στο 401, μπαίνω για εγχείρηση. Κι όπως καθόμουνα στο χειρουργικό θάλαμο, κάνω έτσι απ' το παραθύρι και ήτανε διάδρομος που πήγαινε στα χειρουργεία. Και βλέπω έναν σκυφτό και τον γνώρισα. Ήταν ένας καλλιτέχνης. Που έχουσε βγάλει δίσκους... Ο Γιάννης απ' το Σπήλι. «*Ρε,*» του λέω «*Γιάννη, τι γυρεύεις εδώ;*» «*Άσε...*» μου λέει «*... ένα ξαδερφάκι μου το φέρανε απ' τη Ρόδο και του αφήσανε μια λαβίδα μέσα, του κάνανε εγχείρηση στομάχου και*

κακοφόρμισε και τον φέραμε εδώ πέρα να του κάνουν εγχείρηση!» Εγώ τώρα περίμενα, γιατί θα έβγαινε αυτός, θα έμπαινα εγώ! [Γελάει] Λοιπόν..., το πρωί, εκεί, καρπούλι εγώ! Το πρωί, τον βλέπω, λοιπόν, το κεφάλι δεν το είχε σηκώσει. Λέω «Γιάννη!» τον φωνάζω, και μου κάνει έτσι... Του λέω «Τι;» «Άστα, πάει ... απόθανεν!» Έρχεται ο Επίατρος, Χανιώτης ο Επίατρος, μέχρι εκεί πάνω μιαν αντράρα! Μου λέει «'Αντε Χατζηορφανέ, έτοιμος!» «Τι..; Να πάω τα καλά του Μαυροματάκη; Όχι...» του λέω. «Δεν έχει...» «Δεν κάνω!» του λέω, «Δεν κάνω, μωρέ! Να με στείλετε στα πευκάκια! Σώνει και καλά χωρίς...!» «Πάρε...» μου λέει «... το φάκελο και πήγαινε στο ... στο...» πώς το λένε «στο... Παθολογικό!» Παίρνω τον φάκελο, πήγα στο Παθολογικό, περνάω από επιτροπή, μου δώσαν άδεια πάλι...

(ΒΣ) Αυτή η εγχείρηση τι αφορούσε, η δεύτερη;

(ΕΧ) Ε;

(ΒΣ) Η δεύτερη εγχείρηση αυτή τι αφορούσε;

(ΕΧ) Για το στομάχι! Για το στομάχι, που πήγα... [Γελάει] ... μετά μου δώσανε..., με απολύσανε, ε, ότι είχα...

(ΒΣ) Αποδείχθηκε σκληροειδίτης!

(ΕΧ) Όχι, δεν αποδείχθηκε! Όχι, εγώ δεν ήξερα, μου το 'πε ένας αξιωματικός, εδώ πέρα, απόστρατος, του Σωματείου. Δηλαδή αξιωματικός της Χωροφυλακής. Ερχόταν απ' το Χαλάνδρι, κι εγώ τότες είχα βγάλει ένα καινούργιο αυτοκίνητο, τότες με τη Χούντα, πήραμε άδεια για όλη την Ελλάδα, με 10.000 αυτό... Κυκλοφορούσα με το παλιό αυτοκίνητο εδώ πέρα με.. αυτό... με... δίχως άδεια, εκτός [Ακατάληπτο] Ναι! Είχα πάρει κλήσεις, αλλά είχα γνωστούς στη σειρά μου πολλοί, ας πούμε, και δεν ήταν...

(ΒΣ) Ωραία! Να πούμε τώρα, γιατί διαλέξατε το Χαλάνδρι, πώς το επιλέξατε το Χαλάνδρι και ήρθατε στο Χαλάνδρι;

(ΕΧ) Το Χαλάντρι;

(ΒΣ) Ναι.

(ΕΧ) Εδώ είχα έναν μπάρμπα. Κι ήτανε βαρελάς. Του πατέρα μου πρώτος ξάδερφος, Χατζηορφανός! [Γελάει]

(ΒΣ) Βαρελάς!

(ΕΧ) Ναι βαρελάς!

(ΒΣ) Και τι έκανε ακριβώς;

(ΕΧ) Βαρέλια, κρασοβάρελα έφτιαχνε.

(ΒΣ) Κρασοβάρελα.

(ΕΧ) Ναι, κρασοβάρελα.

(ΒΣ) Τα κατασκεύαζε.

(ΕΧ) Ναι, ναι, ναι. Τα έφτιαχνε καινούργια. 'Η παλιό είχες, στο 'φτιαχνε, στο 'φτιαχνε. Ε, Χατζηορφανός. Λέω «Να πάω να τον γνωρίσω...» Είχε φύγει, εν τω μεταξύ από 'δω, είχε πάρει τη σύνταξη, κάτι, γιατί τον γνώριζε ένας που είχε ξυλουργείο. Κι ακόμα ζει αυτός. Ναι, και μου λέει «Κάναμε παρέα με τον μπάρμπα σου.» Ναι, «Καλός...» μου λέει «... ο Αντρέας!» Τέλος

πάντων. Και ανακάλυψα στον Άγιο Σπυρίδωνα, πήγαινα για κάποια δουλειά, εκεί, και βλέπω ένα μαγαζί σιδεράδικο «Δ. Χατζηορφανός του Α.»! Εγώ βέβαια δεν ήμουν Δημήτριος, αλλά είχα πρώτο ξάδερφο Δημήτριο. Δεν είναι... είναι στην Κρήτη. Τέλος πάντων, μπαίνω μέσα, «Ποιος είναι, ρε εδώ, ο Χατζηορφανός;» Ένας πιτσιρικάς, τότες είχε στρατευτεί στην Αεροπορία. Ήταν στο Τατόι, ναι, λέει «Εγώ!». Και ήτανε, το μαγαζί το είχε δίπλα στου Αλλάχ το κέντρο.

(ΒΣ) Πού ήταν αυτό;

(ΕΧ) «Ο κήπος το Αλλάχ»!

(ΒΣ) Πού ήταν αυτό;

(ΕΧ) Ήταν Βασιλέως Κωνσταντίνου, στην... στον Αη Σπυρίδωνα. Εκεί, δίπλα στου Αλλάχ το κέντρο είχε το μαγαζί! [Γελάει]

(ΒΣ) Βασιλέως Κωνσταντίνου, όχι εδώ στο Χαλάνδρι!

(ΕΧ) Όχι! Κάτω στον Αη Σπυρίδωνα!

(ΒΣ) Α, στον Άγιο Σπυρίδωνα.

(ΕΧ) Στον Άγιο Σπυρίδωνα. Κι έτσι γνωριστήκαμε, ας πούμε. «Ρε,» του λέω «Φύγατε εσείς, Χατζηορφανός δεν θα έχει στο Δήμο των... [Ακατάληπτα]» Και έφερα και τ' αδέρφια όλα εδώ... Ο Γιώργος, ο Μπάμπης, ο Γιάννης, ο Γιάννης είναι στην Αμερική, τέλος πάντων. [Γελάει]

(ΒΣ) Και ήρθατε εδώ! Το '61 ήρθατε εδώ, έτσι;

(ΕΧ) Εδώ, το '61 εγώ ήρθα, το '62...

(ΒΣ) Μετεγκατασταθήκατε!

(ΕΧ)... άνοιξα μαγαζί, εδώ στη Λεωφόρο Κηφισίας, Ιθάκης 6 ήταν; Ένα καινούργιο σπίτι διώροφο ήταν. Δηλαδή το ισόγειο και το...

(ΒΣ) Το αγοράσατε αυτό ή το νοικιάσατε;

(ΕΧ) Όχι, το νοίκιασα, είδα ότι νοικιάζεται και χτυπώ το κουδούνι και βγαίνει μία κυρία με ένα μωρό δα, στις φασιές. Ήταν νιόπαντρη. Κι ο άντρας της ήτανε σταθμάρχης στη Νέα Φιλοθέη. Δηλαδή στην Αστυνομία. Καλός άνθρωπος ο Παναγιώτης, Σταυρόπουλος. Λοιπόν, μου λέει «Το μεσημέρι θα αυτό...» και κάνω εγώ μια βόλτα, να βρω και σπίτι γιατί δεν είχα χτίσει εγώ, είχα το οικόπεδο. Κάπου εδώ κανένα δεν ήτανε χτισμένο. Μόνο απέναντι είχε κάτι σπιτάκια, παράνομα χτισμένα. Κι όπως στο σχολείο δίπλα, το σχολείο, βλέπω ένα σπίτι «ενοικιάζεται». Βίλα με κεραμίδια...

(ΒΣ) Το σχολείο, εννοείται το ορφανοτροφείο!

(ΕΧ) Ναι, ναι εκεί, ας πούμε, με δυο στρέμματα οικόπεδο. Δέντρα μέσα, πηγάδι με μηχανή με μοτέρ, αγκινάρες γύρω γύρω, αγκινάρες... Αυτό κι έγραφε «Πληρεξούσιος Δικηγόρος» στη «Γαρδένια» Ιωάννης..., τέλος πάντων, μάρμπα Γιάννη τον έλεγα εγώ. Πάω, λοιπόν, στην «Γαρδένια», του λέω... κι ήταν το πρώτο, όπως μπαίνουμε μέσα το πρώτο, έτσι, αυτές... , μεζονέτες ήτανε. Λέω το... , βγήκε η γυναίκα του, η μακαρίτισσα! Λέω «Τον κυρ Γιάννη ήθελα.» Τον φωνάζει, είχε γραφείο επάνω, τον φωνάζει, κατεβαίνει κάτω, λοιπόν, του λέω «Εσύ αντιπροσωπεύεις εκείνο το σπίτι εκεί πέρα;» «Ναι!» μου λέει. «Άντε, πάμε να μ' ανοίξεις να το

δω!» 'Ανοιξε, ας πούμε, είχε ορισμένα πράγματα, ξέρω 'γω, αυτά... «Και τ' αφεντικό;» Μου λέει «Είναι στην Αμερική» Ρούσσος! Όπως λέγεται τούτος ο Δήμαρχος!

(ΒΣ) Ο Δήμαρχος!

(ΕΧ) Ναι! Κι ήρθε... Γι' αυτό ήθελα να πάω να τον ρωτήσω, μωρέ, μήπως ήτανε πατέρας του; [Γελάει] Τώρα, Ρούσσιδες... Αλλά δεν τον... Ρούσσος, εγώ ό,τι χαρτιά, ας πούμε, που έχω ανακατώσει, δεν έχει αυτό... 'Αραγες, το αποζημιώσανε; Γιατί το πήραν αυτοί, το πήρε το... το ίδρυμα!

(ΒΣ) Το Ίδρυμα!

(ΕΧ) Ναι, βέβαια! Και ήτανε, εκεί ήταν ένας λοφίσκος με τον... ο Αη Γιάννης είναι, βέβαια, όλο πεύκο, ε! Όλο πεύκο! Και είχε μια σειρά οικόπεδα, από τη λεωφόρο Κηφισίας, κι ήταν ένα το πρώτο βίλα της... , πώς ..., είχε τη γυναίκα του αυτός, γιατί είχε έναν γιο, και το 'χε εστιατόριο.

(ΒΣ) Ο Ρούσσος;

(ΕΧ) Ε;

(ΒΣ) Ο Ρούσσος;

(ΕΧ) Όχι ο Ρούσσος! Ο άλλος, ο Παναγιώτης. Κι είχε έναν γιο. Θέλω να πω ότι είχε κάτι οικόπεδα κι είχε πάρει και η καντιλανάφταινα δυο και μετά πήρε, εδώ απέναντι, η πολυκατοικία, να. Ο.. μακαρίτης ο Δημήτρης, και τώρα την έχει...

00:42:08 - Η γειτονιά της Ριζαρείου αρχές δεκαετίας του '60 – Τα περιβόλια

(ΒΣ) Πώς ήτανε αυτή η περιοχή, εδώ, η γειτονιά της Ριζαρείου, πώς ήτανε τότε;

(ΕΧ) Τίποτα.

(ΒΣ) Υπήρχε δρόμος στη μέση;

(ΕΧ) Ε, μόνο η....

(ΒΣ) Η Ριζαρείου;

(ΕΧ) Μόνο η Ριζαρείου είχε φτιάξει τέσσερα μέτρα φάρδος. Ήτανε είκοσι πέντε μέτρα αλλά είχε φτιάξει τέσσερα μέτρα...

(ΒΣ) Άσφαλτο;

(ΕΧ) Ναι! Όχι, πρώτα είχε πέτρα, γιατί ήτανε εδώ πέρα κοκκινιά! Άμα έβρεχε! Λασπουριά! [Γελάει]

(ΒΣ) Α! Γι' αυτό λέγεται «Κοκκινιά» η περιοχή!

(ΕΧ) Ναι, είχε...

(ΒΣ) Το χώμα της!

(ΕΧ) Ναι! Και ... αυτό... και πολλά νερά. Και λέγανε ότι ερχόντανε από του Μπαρμπαλιά, απ' το Πολύδροσο, ερχόταν τα νερά. Εδώ, εδώ τούτο το χειμώνα, του... της Βαρβάρας εδώ του Παππά,

το χειμώνα έρχεσαι με το κύπελλο και βγάζει νερό το πηγάδι. [Γελάει] Και μένουν ακόμα 'δω, μένει η εγγονή τους. Τέλος πάντων!

(ΒΣ) Είχε, δηλαδή, ήταν ασφαλτοστρωμένος ο δρόμος...

(ΕΧ) Ναι, ήτανε..., ακούστε να δείτε. Ήτανε με πέτρα κάτω...

(ΒΣ) Α, με πέτρα...

(ΕΧ)... με πέτρα. Από πάνω τσιμέντο, κι από πάνω απ' το τσιμέντο, ασφαλτος. Τέσσερα μέτρα φάρδος.

(ΒΣ) Τέσσερα μέτρα φάρδος.

(ΕΧ) Ναι.

(ΒΣ) Η Ριζάρειος στη θέση της;

(ΕΧ) Χτιζότανε, χτιζότανε... !

(ΒΣ) Χτιζότανε.

(ΕΧ) Χτιζότανε, χτιζότανε η Ριζάρειος. Το '54, η Ριζάρειος ήταν η αιτία και μπήκαν απ' τη Ριζάρειο, ας πούμε, το σχέδιο. Και τούτα δω. Ήτανε εκτός σχεδίου. Βέβαια.

(ΒΣ) Η Κηφισιάς ήτανε ασφαλτος, κανονικά.

(ΕΧ) Ναι, αλλά στενός!

(ΒΣ) Στενή.

(ΕΧ) Α, α. Βέβαια! Στενός. ΄Ακουγες τα κάρρα... εδώ που περνούσαν, ακούγαμε τα κάρρα.

(ΒΣ) Τα κάρρα;

(ΕΧ) Που περνούσανε, τα κάρρα.

(ΒΣ) Πού πηγαίνανε;

(ΕΧ) Στη Λαχαναγορά. Εδώ στο...

(ΒΣ) Φορτωμένα με οπωροκηπευτικά;

(ΕΧ) Ναι, ναι, ναι! Βέβαια! Απ' το Μαρούσι, απ' την Κηφισιά, απ' το Κεφαλάρι... Κάρρα, το πρωί! Εις φάλαγγα κατ' άλογα! [Γελάει]

(ΒΣ) Ε, βέβαια. Και γυρνούσαν, πότε γυρνούσανε τα κάρρα; Αυθημερόν;

(ΕΧ) Αυθημερόν! Ναι, ναι! Βέβαια. Μα κάθε πρωί γινόταν, γιατί είχανε μεγάλα περβόλια!

(ΒΣ) Και στην αγορά πού τα πηγαίνανε;

(ΕΧ) Στη Δημοτική Αγορά. Των Αθηνών. Που είναι..., τη χαλάσανε, βέβαια, ε, ε, το Γκάζι; Εκεί ήτανε η αγορά. Μεταξύ...

(ΒΣ) Στην Πειραιώς, δηλαδή.

(ΕΧ) ... μεταξύ Πειραιώς και .... Ιερά Οδός. Εκεί ήτανε. Στο σταυροδρόμι.

(ΒΣ) Στο σταυροδρόμι αυτό. Και εδώ οι Χαλανδραίοι πού είχανε κήπια οι Χαλανδραίοι; Είχανε περβόλια. Δίνανε κι αυτοί; Φεύγανε κι από δω;

(ΕΧ) Από δω... [παύση]

(ΒΣ) Δεν ξέρετε, ε;

(ΕΧ) Δεν είχα δει να έχει περβόλια, ήτανε δάσος, ρε παιδί μου. Εδώ είχε δασοφύλακα. Σε δασοφύλακα πούλησε ο παπάς Ιωάννου, ο δικός μας, τούτο 'δω που αγοράσαμε. Και πέθανε αυτός ο δασοφύλακας, και ήρθε σε δεύτερο γάμο η γυναίκα του, έκανε έναν γιο. Σε δεύτερο γάμο μ' έναν Χαλαντραίο πάλι, κι ο άλλος, ο Αγγέλου, Χαλαντραίος ήτανε. Με τον Τσιμίνη και ο Τσιμίνης πήρε τη χήρα και 'κανε τρία παιδιά. Δύο γιους και μια κοπέλα. Η κοπέλα αγόρασε όλο το μερίδιο του Αγγέλου... Καταλάβατε;

(ΒΣ) Ο Αγγέλου τι...

(ΕΧ) Και το έκανε οικόπεδο.

(ΒΣ)...τι είχε, ο Αγγέλου;

(ΕΧ) Ποιος;

(ΒΣ) Ο Αγγέλου τι είχε, ο Αγγέλου;

(ΕΧ) Ο Αγγέλου;

(ΒΣ) Ναι.

(ΕΧ) Αυτό του παπά! Αυτό εδώ, τούτο 'δω, αλλά δεν [Ακατάληπτα]

(ΒΣ) Ας ξεκινήσουμε λίγο, λίγο να μας πείτε, εφ' όσον έχετε πολύ μελετήσει την ιστορία της περιοχής, να μου πείτε από την αρχή, από το πρώτο πρώτο συμβόλαιο που έγινε, που αγοράστηκε αυτή η περιοχή όλη, μέχρι το... , μέχρι τη Μαρμαριώτισσα, από ποιον και πώς!

(ΕΧ) Εμείς αγοράσαμε το 1961. Μετά από μας, τρεις αγόρασαν το πρώτο. Το νούμερο 1, επί της Κύπρου. Καταλάβατε; Λοιπόν. Μετά ο Κώστας ο Κοντοπάνος αγόρασε το δεύτερο.

(ΒΣ) Το δεύτερο...

(ΕΧ) Ναι, επί της ...

(ΒΣ) Το 2, επί της Κηφισίας.

(ΕΧ) Ναι το 2!

(ΒΣ) Ναι.

(ΕΧ) Νούμερο 2. Όπως το γράφει και το σχεδιάγραμμα το τοπικό. Τοπογράφημα. Το τρίτο το πήρε η Πατσέα, η Ειρήνη. Δυο αδέρφια πήραν από ένα οικόπεδο. Η Πατσέα που έχει τα ρολογάδικα και τέτοια, ο γιος της ο Νίκος, ο άλλος έχει τη μουσική. Την ξένη, που έχει..., έχει εκεί διδακτήριο!

(ΒΣ) Ωδείο!

(ΕΧ) Ναι, ο Μιχάλης. Λοιπόν. Και το τέταρτο πήρε ο Δημήτρης ο Πατσέας. Καταλάβατε; Και το πέμπτο πήραμε εμείς.

00:48:05 - Η ιστορία της περιοχής αυτής του Χαλανδρίου μετά το τέλος της Τουρκοκρατίας

(ΒΣ) Εγώ όμως θα ήθελα να μου πείτε από την αρχή την ιστορία. Δηλαδή, πριν αγοράσετε εσείς, την ιστορία που μάθατε! Από τον παπά, από το 1800, που μου δείχνατε το πιο παλιό συμβόλαιο, πριν;

(ΕΧ) Λοιπόν, εδώ, είχε καλέσει ο..., ο... παπάς, είχε καλέσει Χαλανδραίους. Είχε... δέκα Χαλανδραίοι...

(ΒΣ) Ποιός ήταν ο παπάς; Ποιος ήταν ο παπάς να μας πείτε.

(ΕΧ) Ορίστε;

(ΒΣ) Ποιός ήταν ο παπάς!

(ΕΧ) Αυτός που είχε τούτο δω. Να τον, εδώ το γράφει. Ο ιερέας. Αυτός ήτανε! Αυτός υπέγραφε, γιατί οι άλλοι οι περισσότεροι ήταν αγράμματοι. Υπέγραφε τα συμβόλαιά τους! Άλλος έπαιρνε δυο κομμάτια..., δεν γράφει πόσα! Πόσα! Λέει «Ένα κομμάτι...» ας πούμε «... επί...» ο δρόμος..., έχει δρόμο, ούτε ονομασίες, ούτε τίποτα, ε! Μόνο τα ονόματα των αγοραστών, τα οποία τα περισσότερα τα ξέρω 'γω. Βέβαια. Έχουν πεθάνει βέβαια οι άνθρωποι, τα παιδιά τους ζουν εδώ, στο αυτό... Λοιπόν..., κι ο ένας εδώ που κοίταξα, ήτανε και στο Δήμο, εδώ. Τούτος εδώ πέρα, ο τελευταίος που πούλησε είναι εδώ τούτος στα... το 1875, ενώ εμάς ο παπάς το 1857 έδωσε τέσσερα στρέμματα τα δικά μας, βασιλικά!, ίσον εφτά στρέμματα. Λοιπόν και τα έδωσε μισακά σε έναν Μαρίνη, που είναι όλα τα εγγόνια του εδώ πέρα, έχουνε πάρει τα αυτά... Αλλά πουλήσανε βέβαια ορισμένοι, ένας Μαρίνης από το Χαλάντρι πήρε το μισό. Γιατί το συμφωνητικό του παπά ήτανε «Θα σου δώσω αυτό, η αξία του είναι οχτακόσιες δραχμές...» τότες, «...οχτακόσιες δραχμές, με δικά σου έξοδα θα βάλεις το..., θα φυτέψεις το αμπέλι, θα το καλλιεργήσεις, θα το κοπρίζεις, δεν υπήρχαν λιπάσματα, θα το κοπρίζεις και στα έξι χρόνια θα μοιράσουμε!» Πράγματι το '63..., καλά αλλά πιο μπροστά ερχόταν ο δασοφύλακας εδώ κι έκανε παρέα τον παπά και του 'λεγε «Έχεις τόσα αμπέλια, εδώ πέρα...» Όλα αμπέλια ήταν του παπά και αυτά... Ξινόδεντρα, αυτά..., πορτοκαλιές, λεμονιές, τζανεριές, αυτές οι τζανεριές που ζουν εδώ πέρα είναι απ' τον παπά. [Γελάει] Κατάλαβες; Που πήγαν οι περισσότερες αλλά σκάσανε οι περισσότερες αλλά εγώ που αυτό, τις ανέστησα! Λοιπόν... και του το 'δωσε.

(ΒΣ) Του Μαρίνη.

(ΕΧ) Όχι του Μαρίνη, του Αγγέλου, του δασοφύλακα!

(ΒΣ) Α, του δασοφύλακα.

(ΕΧ) Το μισό, τούτο! Του Μαρίνη του 'δωσε το ανατολικό. Γιατί το χώρισε. Έδωσε ο καθένας από πέντε μέτρα, δώσανε, οι κληρονόμοι, ας πούμε, του Τσιμίνη και..., όχι του Μαρίνη! Οι κληρονόμοι του Μαρίνη και βάλανε από πέντε μέτρα και... φτιάξανε το δρόμο, την... Κύπρου! Ναι! Εν τω μεταξύ, πήρε ο ένας πέντε οικόπεδα, πήρε κι ο άλλος άλλα πέντε. Αλλά ο παπάς άφησε άλλο ένα οικόπεδο που είχε το καλύβι του εκεί πέρα. Ένα σπιτάκι με κεραμίδια, εκεί είχε κι απ' έξω πηγάδι, με «σλίγα».

(ΒΣ) Πού βρίσκεται αυτό; Υπάρχει ακόμα;

(ΕΧ) Ε! Το χαλάσανε, τώρα τα κάνανε εδώ....

(ΒΣ) Πού βρισκότανε;

(ΕΧ) Εδώ στη..., στη...γωνία του... της Κύπρου με Ιθάκης! Αλλά στην Ιθάκη, αυτός..., είχανε 'ρθει δυο αδέρφια που 'χανε φύγει απ' την Αλβανία, έλληνες, ο Χρήστος και ο Γιώργος και πήρανε το 1942, '52; Κάπως έτσι. Θα βρω το συμβόλαιό τους. Πήρανε μια λωρίδα από τους κληρονόμους του Φλόκα! Μια λουρίδα. Οχτώμισι μέτρα επί εξήντα.

(ΒΣ) Ο Φλόκας τι είχε πάρει, τι...

(ΕΧ) Ο Φλόκας είχε..., α, είχε βίλα ο Φλόκας, εδώ από κάτω! Του Φλόκα η βίλα. Βέβαια! Εκεί προς το φαρμακείο, παραπάνω! Πριν πάμε στο φαρμακείο της Χορταρέα!

(ΒΣ) Ναι...

(ΕΧ) Ε, εκεί! Ναι. Και αγорάσανε του Φλόκα το αυτό...

(ΒΣ) Ο Φλόκας τι ήτανε ακριβώς; Κτηματίας, κι αυτός;

(ΕΧ) Κτηματίας αυτός; Ο Φλόκας, αυτός που είχε...

(ΒΣ) Τα ζαχαροπλαστεία;

(ΕΧ) Αυτός, αυτός!

(ΒΣ) Απ' αυτούς, ο παππούς τους, δηλαδή.

(ΕΧ) Ναι! Ναι, καλά! Βέβαια! Και τ' άφησε στους κληρονόμους. Γράφτηκε στους κληρονόμους, τ' άφησε αυτό... και το πουλήσανε... Και μου φαίνεται ότι όλη η λουρίδα πάει επάνω. Ό,τι αγόρασε από 'δω απ' τη λεωφόρο Κηφισίας, πήγαινε.

(ΒΣ) Ήτανε ποτέ εκτάσεις εδώ πέρα, ανήκανε στη Μονή Πεντέλης; Ανήκανε, εδώ, χωράφια στη Μονή Πεντέλης; Και μετά τα πήρανε κάποιοι άλλοι...

(ΕΧ) Όχι.

(ΒΣ) Όχι.

(ΕΧ) Η Μονή Πεντέλη είναι αυτή που έχει το συμβόλαιο ο Αφθονίδης. Ο Αφθονίδης!

(ΒΣ) Ο Αφθονίδης! Είναι πριν, δηλαδή, αυτό το συμβόλαιο;

(ΕΧ) Ναι είναι πριν το...

(ΒΣ) Πολύ πριν...

(ΕΧ) Απ' το...

(ΒΣ) Πριν τον παπά! Πριν όλ' αυτά!

(ΕΧ) Όχι, όχι! Μετά τον παπά. Γιατί ο παπάς είναι...

(ΒΣ) 1857!

(ΕΧ) Ναι, ναι, ναι, τότες που έδωσε στο Μαρίνη, αλλά ήτανε πιο μπροστά, ο παπάς. Γιατί γράφει, λέει «Εφημέριος...» λέει «... του χωριού Χαλανδρίου!»! Ο παπάς! «Εφημέριος του χωριού Χαλανδρίου!»! Και η καταγωγή του είναι από 'δω απ' το Χαλάνδρι! Αλλά δεν αναφέρουν γονείς και τέτοια. Κατάλαβες;

(ΒΣ) Άρα αυτό το συμβόλαιο που μου λέτε που μιλάει για τη Μονή Πεντέλης;

(EX) Ναι είναι τούτο του '75! Αυτά ήτανε της...

(ΒΣ) Το 1875!

(EX) Ναι, ναι αυτά ήτανε της... ήτανε μιανού..., αυτουνού... Λοιπόν...

(ΒΣ) Συνολικά για ποια έκταση μιλάμε;

(EX) Αυτός που το είχε λεγότανε Σιχόγλου! Άρης, Μιχαήλ Αγά ή Μερμελή! «Κατά τους συμβαλλομένους χωρικούς .... στον αέρα...» και ξέρω γω... και γαίας και τέτοια... Εδώ γράφει...

(ΒΣ) Δηλαδή το πήρε από Τούρκους;

(EX) Ναι! Βέβαια! Από Οθωμανό!

(ΒΣ) Από Οθωμανό!

(EX) Ναι! Αφού... μέχρι τη «Σωτηρία» ήτανε... [Γελάει]

(ΒΣ) Και μιλάμε για ποια έκταση, για πείτε μου τώρα! Το σύνολο της έκτασης ποιο ήτανε.

(EX) Όπως, όπως γράφει εδώ πέρα, συνόρευε και με τα ανάκτορα της Πλακεντίας, τα γράφει μέσα, από 'κει και κάτω. Το Σταυρό, το Μαρούσι, όχι, την Αγία Παρασκευή, κι από δω, το Μαρούσι κι έκανε τη στροφή φαίνεται, γιατί τα αυτά ήτανε πιο μπροστά παρμένα, του παπά, του παπά και του Χωματιανού, ήτανε Μαρουσιώτικα αυτά. Καταλάβατε; [Γελάει]

(ΒΣ) Αυτή είναι κάπως διαφορετική έκταση...

(EX) Ναι.

(ΒΣ)... εξαιρεί λίγο αυτά εδώ. Του παπά.

(EX) Εδώ όχι. Άκουσε, εδώ, επειδή σου λέει, στο συμβόλαιο, τα ποτάμια που σκεπαστήκαν εδώ πέρα, έχει και Χαλανδραίοι που αγόρασαν από τον... τον Αφθονίδη. Χαλανδραίοι πολλοί, ε; Βού,ου! Έχει...! Και είχε πάει και μάρτυρας ένας Α. Σκανδαλίδης, γραφέας της Βουλής, βέβαια. Σουρμελή. [Γελάει] Είναι εδώ πέρα να κάτσεις να διαβάσεις... Και στέλνει τον Παπαγεωργίου, τον Ιωάννου², ιερέα, τον πήρε για μάρτυρα, γιατί πήρε κι αυτός ενάμισι στρέμμα. Αλλά ο παπάς το πήρε εδώ στον Αη Γιάννη! Άρα λοιπόν είχε και δω, αυτός ο Αφθονίδης! Ο Αφθονίδης. Ναι, είχε και δω. Γιατί λέει εδώ ο παπάς, ένα, ενάμισι στρέμμα «συνορευόμενο ανατολικά με τον Χωματιανό...», ανατολικά με τον Χωματιανό, άρα λοιπόν, από τη λεωφόρου Ριζαρείου, από κει. «Αγίου Ιωάννου» γιατί η Αγίου Ιωάννου είναι η από πάνω!

(ΒΣ) Ναι.

(EX) Καταλάβατε; Αυτή. Είναι εδώ πάνω.

(ΒΣ) Όστε εδώ η περιοχή ήτανε δάσος!

(EX) Πώς;

(ΒΣ) Εδώ ή περιοχή ήτανε δάσος!

(EX) Δάσος! Ναι! Βέβαια! Αφού είχε δασοφύλακα; Γιατί δεν λέγεται εδώ πέρα... «Το δάσος»; Η περιοχή ήταν το δάσος εδώ.

(ΒΣ) Δεν το ήξερα ότι το λένε έτσι.

(EX) Που έχει και ένα μοναστήρι καλόγριες, που ανήκουν, μου φαίνεται, στη Μαρμαριώτισσα... Όχι στη Μαρμαριώτισσα, στην..., πώς λέγετε εδώ πέρα η εκκλησία..., στη λεωφόρο Κηφισίας που είναι...

(BΣ) Α, προς το Μαρούσι.

(EX) Ναι. Η... , βλέπεις περνάνε τα χρόνια και... Εκεί πηγαίναμε εμείς. Είχαμε βαρεθεί να πηγαίνουμε στην Ριζάρειο [Γελάει] και πηγαίναμε εκεί, επειδή είχαμε δυο μαθητές και ο πατέρας τους ήτανε παπάς εκεί. Παπαδάκια βγήκαν αυτά, ε! Ερχόντανε στο μαγαζί τότες που είχα το φαστφουντάδικο... όταν κατήγησα το μπακάλικο και τα τέτοια, τα πετρέλαια που είχα και τα τέτοια. Βέβαια. Το ογδόντα..., το ογδόντα τρία. Όταν γύρισα απ' την Αμερική. Φτιάχναν και τον δρόμο. Τέλος πάντων! Λοιπόν... που λες, τούτα τα συμβόλαια έχουνε τα παλιά τα συμβόλαια, εγώ έχω βγάλει, έχω πάει σε αυτούς..., έχω πληρώσει και μου τα 'χουνε ... Μπορούσα εγώ να διαβάσω τούτα 'δω; [Γελάει] Αυτά είναι τα συμβόλαιά τους. [Παύση] Έχω βγάλει φωτοτυπίες...

(BΣ) Ωραία, θα μας τα..., θα μας τα δώσετε σαν πηγές αυτά.

(EX) Ε;

(BΣ) Θα μας τα δώσετε, θα τα φωτοτυπίσουμε και 'μεις για το αρχείο.

(EX) Ναι, ναι, ναι.

(BΣ) Σαν πηγές! Για ιστορικές πηγές.

(EX) Ναι. Λοιπόν.

(BΣ) Το σπιτάκι αυτό που βλέπουμε, που είναι λίγο πιο κάτω, ήτανε το σπίτι του φύλακα;

(EX) Ναι, που 'ναι η στέρνα. Η στέρνα, δεν είδες που την έχουνε τώρα σκεπασμένη, την έχουνε κάνει σπιτάκι; Ε, όλο, τα αυτά.

(BΣ) Αυτόν τον είχατε γνωρίσει, τον φύλακα αυτόν;

(EX) Τα παιδιά μου μεγαλώσανε μαζί. Εγώ τους έβαζα στ' αυτοκίνητο και τους πήγαινα στην Βραυρώνα, στη θάλασσα. Εκεί ήταν όλο πεύκα η Βραυρώνα. Και εκεί ψηλά, ου, ου, ου! Έχει ολόκληρη πολιτεία!

01:00:58 - Παντοπωλείο στο Χαλάνδρι – κάρο με οπωροκηπευτικά και φιάλες υγραερίου – εμπόριο πετρελαίου θέρμανσης – το φαστφουντάδικο

(BΣ) Για πείτε μας, τώρα, το επάγγελμά σας ποιο ήταν; Αρχικά νοικιάσατε μια επαγγελματική στέγη, όπως στην... στο σπίτι εδώ, το δίπατο. Του Σταυριανού; Πώς τον είπατε;

(EX) Α, το Ρούσσο! Του Ρούσσου;

(BΣ) Όχι του Ρούσσου. Το άλλο, που νοικιάσατε για...

(EX) Α,α!

(BΣ) ... για επαγγελματική στέγη.

(ΕΧ) Ναι, ναι, ναι επαγγελματική στέγη! Παντοπωλείο.

(ΒΣ) Εκεί τι κάνατε; Παντοπωλείο.

(ΕΧ) Ναι, παντοπωλείο και φρούτα. Γιατί από κάτω...

(ΒΣ) Και φρούτα. Ποιος σας έφερε τους καρπούς;

(ΕΧ) Εγώ πήγαινα. Και τα φόρτωνα στο..., σε ένα Μερσεντές, πήγαινε στο Μαρούσι, στους μανάβηδες, ας πούμε, ήτανε οι μανάβηδες εκεί, ψώνιζε ο καθένας τρία, τέσσερα, πέντε τελάρα, δέκα, ξέρω 'γω, και τα φόρτωνε, φορτώνανε αυτοί, και μένα μου τ' αφήνανε εδώ, στο πεζοδρόμιο, στη λεωφόρο Κηφισίας και τα κουβάλαγα.

(ΒΣ) Δεν είχε, άλλους μανάβηδες είχε στο...

(ΕΧ) Πώς;

(ΒΣ) Είχε μανάβηδες άλλους στο Χαλάνδρι τότε;

(ΕΧ) Το Χαλάνδρι, εγώ γνώρισα έναν, που γύριζε μ' ένα αλογάκι, κι άλλον έναν, τον Μπακλή τον συγχωρεμένο, το Γιώργο, κι αυτός καθότανε οδός Ιθάκης... Είναι τα σπιτάκια έτσι. Ε, ε, ε,

(ΒΣ) Υπάρχουν ακόμα;

(ΕΧ) Ναι, ναι, άλλα χαλασμένα είναι, οι στάβλοι είναι χαλασμένοι, και δίπλα είναι... ε, ε, καθόταν ένας καθηγητής κι είχε δυο γιους. Καθηγητής ήταν μωρέ, αυτό..., θαρρώ πώς ήτανε ε, ε, δάσκαλος. Γιατί λέγαν «του δασκάλου» το αυτό..., γιατί πηγαίναν και τα παιδιά στο Δημοτικό, ναι. Και πέθανε αυτός ο δάσκαλος, πέθανε κι η γυναίκα του, και φύγαν οι γιοι του, πήγανε στην Αμερική, δεν ξέρω 'γω, και έφυγε κι ο ένας, και μένει ένας τώρα. Και είναι το σπίτι, κάπου, έρχεται από την Αμερική, και έχει βάλει έναν ε, ε, ε, εκεί, ένα γείτονα, ας πούμε, και το κοιτάζει και 'κει, ξέρω 'γω...

(ΒΣ) Πάντως, δεν υπήρχανε μανάβηδες πολλοί, έτσι όπως μου τα λέτε.

(ΕΧ) Ε, όχι, όχι.

(ΒΣ) Όχι.

(ΕΧ) Αυτός ο...

(ΒΣ) Παρόλο που το Χαλάνδρι είχε κήπια!

(ΕΧ) Ο Θόδωρας, ο Θόδωρας ήταν εκεί κάτω, στο Συνοικισμό, ο Γιαλαμάς στο επίθετο. Έχει παντρέψει τις κόρες στην Κρήτη, ας πούμε, κι είναι εκεί πέρα. Ε, ε, ε, ...

(ΒΣ) Τότε θα πρέπει να είχατε πολλή πελατεία!

(ΕΧ) Πώς;

(ΒΣ) Θα πρέπει να είχατε και πολλή πελατεία, άμα ήσασταν λίγοι!

(ΕΧ) Ε, εγώ έβγαινα και έξω! Μετά που έφερα τ' αυτοκίνητο, και το έφτιαξα, γιατί δεν..., λησμόνησα να σου πω ότι ένα Σαββάτο είχε γεμίσει τελάρα εκεί πέρα... Απέναντι απ' το μαγαζί ήτανε άχτιστα. Οικόπεδα ήτανε. Και τότες χτίσανε αυτούς που έστειλε απ' την Αφρική, τους Έλληνες, που τους πήρε..., ποιος ήταν αυτός, ο Κυβερνήτης εκεί πέρα.... Κι ήρθαν εδώ πέρα στη «Γαρδένια», την αγοράσανε και νοικιάσανε κι αγοράσανε οικόπεδα, και χτίσανε σπίτια, τέλος πάντων. Κι είχα γεμίσει εκεί πέρα τελάρα. Κι ένα Σαββάτο λέω την Ειρήνη, λέω «Ειρήνη,

ξέρεις τι σκέφτηκα; Θα σηκωθώ και θα πάω στο γαιδουροπάζαρο!» Στην Καβάλας! Ήταν ένα μεγάλααλο χωράφι, που βγάζανε εκεί στην ΕΒΓΑ δίπλα, που 'χε τα γελάδια. Α, α, που βγάζανε τα τουβλάδικα χώμα από 'κει. Ναι, κάναν χωματοληψία. Και εκεί πέρα στη χωράφα, βάζανε άλογα ήθελες..., μουλάρια ήθελες..., ζώα από τέτοια. Κάρα ήθελες, ό,τι ήθελες! Λέω «Θα πάω να πάρω και ένα κάρο! Θα πάρω ένα κάρο μέχρι να φέρω τ' αυτοκίνητο εδώ!» Γιατί τ' αυτοκίνητο το 'χα στην Κρήτη αλλά είχε κολλήσει η μηχανή του, να το φέρω εδώ πέρα να το επισκευάσω. Λοιπόν... και σηκώνομαι το πρωί, πρωί πρωί Κυριακή, και πάω στην Ομόνοια και ρωτάω «Πού είναι, βρε, η αυτή...;» Λέει «Θα τραβήξεις από 'δω...» λέει «...θα πάρεις την Καβάλας κι εκεί θα ρωτήσεις, θα σου δείξουν.» Είναι ένας χωματόδρομος κι εκεί ρίχνανε τα λύματα οι..., τα... , οι..., οι αυτές, οι νταλίκες που αδειάζανε βόθρους και τέτοια. Ε, και και σκυλοβρόμαγε ο τόπος! Πώς, πώς καθόντουσαν εκεί! Τέλος πάντων. Και πάω, λοιπόν, δώσ' του, δώσ' του, και πάω και τα βρίσκω....! Αλλού είχαν τ' άλογα, αλλού είχαν τα κάρα... ένα, ένα τα πήρα. Αλλού είχανε γύρα που τα βάζουν στα... Πάω σ' έναν και του λέω..., είδα ένα αλογάκι, ήταν ωραίο, λέω «Πόσο το πουλάς;» «Τόσο!» Λέω «Να σου δώσω τόσα;» «Ναι!» μου λέει. «Παρ' το!» «Κράτα το εδώ πέρα, δες το!» Πάω στον άλλον, είχε κάρα. Βλέπω ένα κάρο ωραίο, μια σούστα, λέω «Πόσο τη δίνεις;» «Τόσο!» «Πάρ' τα! 'Ασ' το δω!» Πάω σ' έναν άλλον που πούλαγε λαιμαριές, ε, αυτά για ζέψιμο και ξέρω 'γω. Λέω «Θα 'ρθεις να μου το ζέψεις;» «Ναι!» μου λέει [Γελάει] Φορτώνεται αυτός και έρχεται στο αλογάκι τα βάζει απάνω, ξερω 'γω, το βάζει το κάρο μέσα, το ζεύει, το παίρνω εγώ από το αυτό... απ' το... χαλινάρι και το βγάζω στην άσφαλτο. Και το 'φερα εδώ με τα πόδια. [Γελάει] Και κάθομαι την Κυριακή...

(ΒΣ) Το φέρατε από 'κει κάτω με τα πόδια!

(ΕΧ) Ναι, ναι με τα πόδια. Και τι, που το φόρτωνα και ερχόμουνα με τα πόδια!

(ΒΣ) Και πού βγαίνατε με το κάρο μετά; Αφού είχατε το μαγαζί, πώς βγαίνατε και με το κάρο;

(ΕΧ) Πώς;

(ΒΣ) Αφού είχατε το μαγαζί, πώς βγαίνατε και με το κάρο;

(ΕΧ) Ερχότανε η γυναίκα στο μαγαζί.

(ΒΣ) Α, μάλιστα.

(ΕΧ) Με τα μωρά. Ναι, είχε και τα τρία! Η κοιλιά της ήταν τέτοια! [Γελάει] Αλλά, τι να κάνει; Δυο πέτρες βγάζουν το αλεύρι! [Γελάει] Λοιπόν... και ...

(ΒΣ) Και σεις γυρνούσατε στο Χαλάνδρι!

(ΕΧ) Ναι, μωρέ, ό,τι περισσεύανε απ' το μαγαζί, φρούτα, τέτοια τα 'βαζα εγώ, εν τω μεταξύ είχα και παραγγελίες, γιατί ανακατευόμουνα με όλα. Και με ψάρια, πήγαινα κάτω και 'παιρνα ψάρια, όταν ήτανε καλοί οι καιροί, τους πήγαινα και φιάλες για αέριο, με παίρναν τηλεφωνο, είχα βγάλει κάρτες, ε, και με παίρναν τηλεφωνο, λέει «κυρ Στράτο βάλε μου αυτά, αυτά, αυτά!»

(ΒΣ) Σε σπίτια πηγαίνατε κάθε μέρα;

(ΕΧ) Ναι σε σπίτια. Αυτό, εδώ στο Πολύδροσο! Στο Πολύδροσο! Πήγαινα όλο το Πολύδροσο εκεί πέρα, αυτό, μέχρι το, μέχρι το... εκεί στο Σισμανόγλειο. Πήγαινα.

(ΒΣ) Όλη την περιοχή αυτή.

(ΕΧ) Ναι, αμέ.

(ΒΣ) Και τους δίνετε; Δηλαδή, κάνατε εμπόριο και ψαριών...

(ΕΧ) Τα πάντα!

(ΒΣ) ... και οπωροκηπευτικών...

(ΕΧ) Τα πάντα!

(ΒΣ) ... και φιάλες υγραερίου για τις κουζίνες!

(ΕΧ) Ναι. Ναι.

(ΒΣ) Για τις κουζίνες τότε!

(ΕΧ) Ναι, ναι, ναι.

(ΒΣ) Μέχρι τότε κράτησε η δουλειά αυτή, γιατί κάποια στιγμή θα αντικαταστάθηκαν με ηλεκτρικές. Πόσα χρόνια τους προμηθεύατε γκάζι;

(ΕΧ) Ε, μέχρι...[παύση] ...το..., το... το '83... Το '82 πήγα τον Οδυσσέα στην Αμερική. Το '83 ξανα... ε, ε, στέλνω τη γυναίκα με την μακαρίτισσα τη μάνα μου και πήγανε λέω «*Πήγαινε να βολιδοσκοπήσεις τι κάνει ο Οδυσσέας!*» γιατί εδώ πέρα ήτανε... [Γελάει] ... είχε μπλέξει με κακές παρέες. Εδώ στο Χαλάνδρι. Στο Γυμνάσιο. Λοιπόν... Ε, πήγανε, κάτσανε κανένα μήνα, ας πούμε, εκεί πέρα, τους ξενάγησε αυτός, είχε πάρει κι αυτοκίνητο, ο Οδυσσέας, ναι. Λοιπόν... Μετά φεύγω εγώ, λέω «*Δεν θα πεις, μην πάρεις τηλέφωνο, τίποτα, εγώ θα πάω έκτακτα!*» Χωροφυλακίστικα! [Γελάει] Και πάω λοιπόν στο..., προσγειωνόμαστε στο αεροδρόμιο του Κένεντι, και παίρνω ένα ταξί, του λέω «*Θα με πας στο τάδε μέρος!*» Εντάξει. Πάει, λοιπόν, τσουφ! Του λέω «*Εδώ!*» γνώρισα το μέρος, του λέω «*Εδώ άσε με.*» Και πάω, λοιπόν, στο αδερφού μου το σπίτι, βγαίνω στις σκάλες, ανοίγω την πόρτα, η μικρή η Μπέτυ, μ' άνοιξε, χτύπησα, ε, δεν με γνώριζε εμένα το παιδί, γιατί εγώ τον πάντρεψα από 'δω! Ήτανε νοικάρα η αυτή... και ερχόντανε τα κορίτσια εδώ στο μαγαζί και τα είχα εκτιμήσει! Ήτανε απ' τα Γιάννενα ήτανε. Και οι γονείς της ήτανε στο... αυτό... στη Ριζάρειο δουλεύανε. Ναι. Στο μαγειρείο. Τραπεζοκόμοι και... μάγειρες.

(ΒΣ) Της Ριζαρείου.

(ΕΧ) Ε, στη Ριζάρειο Σχολή.

(ΒΣ) Ναι.

(ΕΧ) Και 'κει νοικιάζανε δίπλα, και ερχόνταν στο μαγαζί και ψωνίζανε και ξέρω 'γω. Και τότες ήρθε αυτός απ' την Αμερική, ο Γιάννης, και του λέω «*Ρε συ, έχω μια νύφη εδώ πέρα!*» Το 'πα, εν τω μεταξύ και της αυτής, τον είδανε, ήτανε... είχε 'ρθει κι ο πατέρας μου εδώ πέρα γιατί χιζιζανε της αδερφής μου το σπίτι, απάνω στην Τούφα, κι έγινε το προξενιό. Και την πήρε την Αγνή, Αγνή αλλά αγνή! Ωραία κοπέλα, και την πήρε, να πούμε, και φύγανε, πήγανε στην Αμερική, εντάξει. Ωραία. Κάναν τρία παιδάκια, δυο κορίτσια, ένα γιο, όλα παντρεμένα τα 'χει... Ο μικρός μας ήταν αυτός ο Γιαννάκης. Λοιπόν! Και μετά από 'κει, κατέβηκα εγώ το '83 που γύρισα, το '83, ήταν εντάξει, ομαλά τα πράγματα, τα είδα εγώ ότι είχε αυτό, εντάξει, αυτό, ρώτησα και τον Γιάννη, του λέω «*Πώς πάει ο Οδυσσέας;*» «*Α!*» μου λέει «*Να φύγεις είναι έξοχος, ωραίος!*» Λοιπόν, εν πάση περιπτώσει. Έρχομαι εδώ πέρα, και λέω στο αυτό..., στο αεροπλάνο σκεφτόμουν τι θα κάνω τώρα; Γιατί άφησα εγώ εδώ και φτιάχναν τους δρόμους. Για το αεροδρόμιο. Για το Στάδιο! Καταλάβατε; Το '83! Λοιπόν... Λέω θα το ανοίξω φαστφουντάδικο.

(ΒΣ) Α, δηλαδή όταν ήρθατε, τότε εκείνο το μεταίχμιο αλλάξαν οι δουλειές.

(ΕΧ) Ναι, ναι, ναι!

(ΒΣ) Δεν είχατε τόση πελατεία σ' αυτά τα είδη που είχατε;

(ΕΧ) Εγώ άνοιξα..., πρώτα, πρώτα άνοιξε στο Χαλάνδρι ο Ζήσης. Μετά απ' το Ζήση ο Μαρινόπουλος. Μετά απ' το Μαρινόπουλο, εδώ στο... από 'μένα ερχόντουσαν μόνον όταν δεν είχαν λεφτά. [Γελάει] Όπως... ο μακαρίτης ο Βαγγέλης, εδώ ο Βλάχος, ήτανε μάγειρας στην ...[Γελάει] ...στη Ριζάρειο, εδώ παντρεμένος, έχει σπίτι, ας πούμε, αλλά αυτός πέθανε. Και τότες είχανε βγει τα ραδιόφωνα και ξέρω 'γω, και περίμενα εγώ τώρα παραμονές Χριστουγέννων, ας πούμε, ε, θα πάρουν το δώρο, αυτά, θα με πλερώσουν. Γιατί εγώ τους είχα, άλλους κάθε δέκα πέντε, άλλους κάθε μήνα...

(ΒΣ) Με πίστωση τους δίνατε.

(ΕΧ) Ναι, επί πιστώσει. Εδώ είχα έναν καπετάνιο, τον μακαρίτη τον... τον Γιωργάκη, και τον κράτησα μια δόση έξι μήνες. Είχε τρία παιδιά, κι η γυναίκα του, μακαρίτισσα κι αυτή, τέλος πάντων. Αχ! Τέλος πάντων, τέλος πάντων. Κι έτσι άλλαξα αυτό...

(ΒΣ) Πουλάγατε και πετρέλαιο εσείς κάποτε;

(ΕΧ) Ναι! Πετρέλαιο! Εγώ το πετρέλαιο το άρχισα τον τόνο α, α... εξακόσιες δραχμές. Τον τόνο!

(ΒΣ) Και πού πουλάγατε πετρέλαιο; Σε ποιον δίνατε...

(ΕΧ) Στα σπίτια ...

(ΒΣ) Πάλι για θέρμανση;

(ΕΧ) Για θέρμανση, για θέρμανση! Βέβαια, για θέρμανση!

(ΒΣ) Το πετρέλαιο είχε έρθει τότε, για τις σόμπες ήτανε;

(ΕΧ) Και για σόμπες και για...

(ΒΣ) Ή και για καλοριφέρ;

(ΕΧ) Δύο καλοριφέρ ήταν εδώ πέρα. Ήταν ένας γυμνασιάρχης κι άλλος ένας καθηγητής. Ο Ιωαννίδης.

(ΒΣ) Πότε, πότε αυτό;

(ΕΧ) Ε, ήτανε το... εβδομήντα... τρία..., ήρθε αυτός, είχε πάρει του Χωραφά το σπίτι, το 'φτιαξε, μετά έβαλε... αυτό..., ο Μάρκος το 'φτιαξε απ' την αρχή, ο... [Παύση] ο... αυτός ο καθηγητής, ο... γυμνασιάρχης. Ήτανε στην Καλογρέζα γυμνασιάρχης.

(ΒΣ) Μόνο αυτοί οι δύο είχανε δηλαδή καλοριφέρ!

(ΕΧ) Ναι, βέβαια.

(ΒΣ) Όλοι οι άλλοι παίρνανε για τις σόμπες τους!

(ΕΧ) Για τις σόμπες. Ο ένας, ένας που είχε πάρει..., ένας καλός άνθρωπος, τραπεζτικός ήταν και πήρε σύνταξη, και είχε ένα βαρέλι και ερχόταν και του 'λεγα «Πάρε τη μάνικα και γέμισέ το! Ξέρουμε πόσο παίρνει!» [Γελάει] Λοιπόν, και το έπαιρνε ο ίδιος και το τσουλούσε στο σπίτι του. Το... ήτανε γαμπρός αυτουνού που είχε πάρει το μισό! Που το είχε φυτέψει αμπέλι. [Γελάει] Καταλάβατε; Βέβαια...! Δεν...

(ΒΣ) Και ξεκινήσατε φαστφουντάδικο το '83;

(ΕΧ) Ναι το '83, '84.

(ΒΣ) Το '84. Και κρατήσατε... πού ήταν αυτό;

(ΕΧ) Ποιο;

(ΒΣ) Το φαστφουντάδικο;

(ΕΧ) Στο μαγαζί!

(ΒΣ) Είναι αυτό που είναι κοντά στη Ριζαρείου.

(ΕΧ) Αφού είχα [ακατάληπτο]εγώ μετά, ναι, ναι. Βέβαια. Και... ανοίξαμε, λοιπόν, εκεί πέρα, πήρα εγώ τη σύνταξη...

(ΒΣ) Πότε συνταξιοδοτηθήκατε εσείς;

(ΕΧ) Όταν συμπλήρωσα..., δεν θυμάμαι τώρα, το '90; Θαρρώ! Έκατσα παραπάνω εγώ, τέλος πάντων, για να συμπληρώσω... και μετά αυτό, την κυρά. Γιατί αυτή ως ελεύθερη είχε χίλια πεντακόσια αυτά... ένσημα, ήτανε σε κατάσταση στο Ρέθυμνος, κατάσταση που είχε δυο, ένα δίπλα στο άλλο, το ένα ήτανε..., είχε... τις εφημερίδες ολουνού του νομού! Γενικό πρακτορείο! Και τα λαχεία! Κι όσα δεν πουλιότανε έκανε καταστάσεις η γυναίκα, ας πούμε, ήξερε γραμματάκια... και τα έστελνε εδώ στην Αθήνα. Ήτανε και στο... σε όλα τα γυναικεία αυτά ...

(ΒΣ) Είδη;

(ΕΧ) Ναι. Και την ήξερε και όλη η αστυνομία. Όλη η γραφική ύλη από κει, εφημερίδες και τέτοια περνάγανε απ' το ... [Γελάει] Σάμπως τα πληρώνανε! Τέλος πάντων.

01:17:01 - Το εμπόριο στο Χαλάνδρι μεταξύ δεκαετιών '60 και '70 – οι ταβέρνες – οι διακοπές στο Χαλάνδρι – ΙΧ αυτοκίνητο

(ΒΣ) Η εμπορική κίνηση... Να μας πείτε λίγο για την εμπορική κίνηση στο Χαλάνδρι '60-'70. Τι έμποροι υπήρχανε.

(ΕΧ) Και καλοί έμποροι... Είχε καλή αγορά το Χαλάντρι. Και βλέπεις τώρα μαγαζιά [ακατάληπτα] [-Τι πουλάγανε στο Χαλάνδρι; Γιατί στο Χαλάνδρι, απ' ότι έχω διαβάσει, κάποια στιγμή άρχισαν να πουλάν τα κτήματά τους, και να το γυρνάνε στο εμπόριο, οι κάτοικοι. Ιδίως μετά τον πόλεμο!] Α, καλά! Ε, βέβαια, εγώ το έφτασα, το έφτασα Δήμο..., ναι... Ε, είχε... ψησταριές, είχε ένα... αυτός στα γουρουνόπουλα που είχε ένα...

(ΒΣ) Ο Μίμης.

(ΕΧ) Ο Μίμης εκεί... [Γελάει] Έγινε... Αυτό, ξέρεις, αυτός ο δρόμος τι ήτανε; Απέναντι που είναι, που κάνουνε ε..., ε..., ε... αυτές..., αλλαγές... ε..., ε..., ε..., στα ρούχα και ξέρω 'γω, και έχει κι ένα κέντρο από μέσα και κάτι γραφεία και κάτι αυτά...

(ΒΣ) Ναι, ναι...

(ΕΧ) ... αυτό...

(ΒΣ) Στον Καλυβιώτη λέτε, εκεί απέναντι!

(EX) Ναι εκεί! Αυτό ήτανε..., είχε μια κορδέλα και είχε ξύλα, κι έκοβε ξύλα, και κάρβουνα, εκεί! Καρβουνιάρικο! [Γελάει]

(ΒΣ) Το θυμάμαι εγώ αυτό! Το θυμάμαι αυτό που λέτε!

(EX) Κι εκεί ήταν κι ο μπάρμπα Κώστας με μια μηχανή δίπλα... Δίπλα είχε κασόνι κι έκανε μεταφορές. [Γελάει] Δίπλα το κασόνι. Και απέναντι ήταν ένα κενό οικόπεδο, ας πούμε, απέναντι, που χτιστήκαν τα καινούργια μαγαζιά. Ε, έτσι ήτανε... δεν ήταν..., ξέμπαρκο! Δηλαδή του..., μόνο τα μαγαζιά του... του... Μίμη ήτανε...

(ΒΣ) Οι ταβέρνες, δηλαδή.

(EX) Η ταβέρνα, ναι.

(ΒΣ) Ταβέρνες.

(EX) Δεν είχε τίποτα. Μετά, ύστερα γίναν αυτά. Χτιστήκανε.

(ΒΣ) Ήταν χώρος διακοπών το Χαλάνδρι!

(EX) Ναι, ναι, ναι! Βέβαια! Αφού είχαν και σπίτια εξοχικά, μωρέ. Εδώ..., ε., εδώ στο Πολύδροσο, κάτι περβόλες και σπίτια... αυτά... εξοχικά. Εκεί. Ήταν εκτός σχεδίου.

(ΒΣ) Ερχόντουσαν από άλλες περιοχές της Αθήνας και ...

(EX) Ναι, ναι, ναι, ναι!

(ΒΣ) ... παραθερίζανε εδώ!

(EX) Κι ερχόντουσαν κι άλλοι και παραθερίζανε, εδώ πέρα, απ' την Αθήνα... Παραθερίζανε..., το 'χανε σαν εξοχικό μέρος. Ναι. Βέβαια. Ήτανε αραιοκατοικημένο, ύστερα έγινε το Πολύδροσο, το μισό Χαλαντραϊκό και το άλλο μισό...

(ΒΣ) Αμαρουσιώτικο!

(EX) ... Αμαρουσιώτικο... Βέβαια.

(ΒΣ) Αυτοκίνητα, όταν ήρθατε εσείς, υπήρχανε;

(EX) Λίγα τα αυτοκίνητα.

(ΒΣ) Επαγγελματικά. Ιδιωτικά δεν υπήρχανε, φαντάζομαι, πολλά;

(EX) Μπα, λίγα. Εγώ, που έφερε το δικό μου, τώρα έχει έδρα Ρέθυμνο! Ε, το κυκλοφορούσα εδώ...

(ΒΣ) Το παλιό, Austin ; Που μου λέγατε!

(EX) Το Austin...[Γελάει] ... [ακατάληπτο] γερό αυτοκίνητο. Και τότε στο..., όταν επί δικτατορίας θα ερχόταν ο Παττακός, με της Κωνσταντινουπόλεως τον... τον Αρχιεπίσκοπο!

(ΒΣ) Στο Χαλάνδρι θα 'ρχότανε;

(EX) Ναι, στη Ριζάρειο θα πήγαινε! Ναι! Λοιπόν, και βλέπω έναν κύριο μ' ένα μπλε κουστόμι, ας πούμε, ε, ε, περασμένα τα χρονάκια του, και 'μένα μ' αρέσει να ρωτάω... [Γελάει]... και κάθισε. Μου λέει «Μου φτιάχνετε ένα καφεδάκι;» «Να σας φτιάξω!» Είχα το... αυτό, φαστφουντάδικο. Φτιάχνω ένα καφεδάκι, όλα καλά, του λέω «Με συγχωρείτε,...» του λέω «... αλλά άγνωστη η παρουσία σας εδώ!» Και γέλασε και μου λέει «Ναι, μ' αυτόνε τον

Αρχιεπίσκοπο που περιμένουμε, έχουμε δώσει ραντεβού εδώ! Ήμαστε μαζί στο δημοτικό σχολείο, κι απ' το ίδιο χωριό! Μαζί βγάλαμε το γυμνάσιο, αυτός έγινε ... παπάς, εγώ έγινε καθηγητής και έχω διδάξει στην Κωνσταντινούπολη, στα σχολεία τα Ελληνικά! Και μετά...» μου λέει «... ήρθα εδώ, στην Ελλάδα.» [Γελάει] Και περίμενε τον Αρχιεπίσκοπο. Ναι, λοιπόν.

(ΒΣ) Δεν υπήρχαν, λοιπόν, αυτοκίνητα.

(ΕΧ) Πώς;

(ΒΣ) Δεν υπήρχαν αυτοκίνητα εδώ πέρα!

(ΕΧ) Όχι, ρε παιδί μου.

(ΒΣ) Πότε άρχισαν να παίρνει ο κόσμος αυτοκίνητα;

(ΕΧ) Εδώ, όσοι κατεβαίνανε, παππάδες, θέλαν να πάνε στη Ριζάρειο από την «Γαρδένια», ήταν ένας απόστρατος καπετάνιος με το Ι.Χ. τους έφερνε εδώ. [Γελάει] Με το Ι.Χ. τους έφερναν εδώ! Γιατί! Ο Μάξιμος, ο πρώην διευθυντής, αυτοί ήταν ο Δασκαλάκης, είχε αγοράσει εκεί στη Ριζάρειο, το πρώτο, την πρώτη μεζονέτα, τη μια είχε ο μπάρμπα Γιάννης και την άλλη ο αυτός... Κι ύστερα οι άλλοι καπεταναίοι τα είχαν αγοράσει. Απόστρατοι. Ναι. Και εκεί που είναι τώρα το... σαν τον «Εγκέφαλο» ένα εξεταστήριο, το είχε ένας αμερικανός. Είχε 'ρθει απ' την Αμερική, ένας χοντρός, γεμάτος, κι ήταν οικόπεδο και το έχτισε. Μια βιλάρα εκεί! Δεν είχε παιδιά, είχε μια ανιψιά, το πήρε αυτή, το 'κανε ψιλούς παράδες... [Γελάει]

(ΒΣ) Εκεί που είναι ο «Εγκέφαλος» σήμερα!

(ΕΧ) Ε;

(ΒΣ) Εκεί που είναι ο «Εγκέφαλος» σήμερα, είναι αυτό;

(ΕΧ) Στη λεωφόρο Κηφισίας.

(ΒΣ) Λεωφόρο Κηφισίας.

(ΕΧ) Ναι, δεν είναι ένα εξεταστήριο σαν τον «Εγκέφαλο»;

(ΒΣ) Α! «Βιοκλινική», δεν θυμάμαι!

(ΕΧ) Ναι, τέλος πάντων, εκεί είναι.

(ΒΣ) «Βιοϊατρική» νομίζω είναι. «Βιοϊατρική»

(ΕΧ) Ναι, είναι κολλητό με το...

(ΒΣ) Ναι.

(ΕΧ) ... με το αυτό..., με τη «Γαρδένια».

01:23:31 - Τα μέσα μαζικής μεταφοράς

(ΒΣ) Και από μέσα μεταφοράς; Τι άλλα υπήρχανε τότε στο Χαλάνδρι; Μέσα μαζικής μεταφοράς. Υπήρχαν λεωφορεία;

(ΕΧ) Ναι! Α, τα λεωφορεία, το όλο το ΚΤΕΛ κάπου χίλια λεωφορεία ιδιωτικά, εδώ στο... εδώ που...

(ΒΣ) Είχε σταθμό εδώ;

(ΕΧ) Εδώ στο αυτό, παιδί μου, που γίνεται το... η έκθεση, οι εκθέσεις!

(ΒΣ) Ναι. Το εκθεσιακό κέντρο εδώ κάτω στο...

(ΕΧ) Ναι, βέβαια!

(ΒΣ) Εκεί ήτανε σταθμός των ΚΤΕΛ;

(ΕΧ) Σταθμός! Βέβαια! Είχε απ' έξω... τα αυτά... εστιατόρια, είχε για λάστιχα να κολλάς, βενζινάδικα είχε απ' έξω!

(ΒΣ) Πότε αυτά;

(ΕΧ) Αυτό ήτανε..., απέναντι ήτανε το σπίτι του..., εκείνου του τραγουδιστή από την Πάτρα, τον καλό τραγουδιστή... Πώς τον λέγανε, μωρέ! Έχει... και την προτομή την έχουνε εκεί...

(ΒΣ) Α, του Γούναρη!

(ΕΧ) Του Γούναρη! Ναι, ναι. Βέβαια. Ήταν απέναντι. Αλλά από 'κει την πήρανε και την πήγαν απάνω στου Χωματιανού το μοναστήρι. Την εκκλησία, που είναι εκεί πέρα, στη διασταύρωση που πάμε για το... 'Αγιο Θωμά!

(ΒΣ) Ναι.

(ΕΧ) Εκεί δεν είναι δεξιά που είναι το περίπτερο, και ο δρόμος που πάει για το Ιππικό Όμιλο, δεν είναι ένα οικόπεδο μεγάλο με μια εκκλησία...

(ΒΣ) Ναι.

(ΕΧ) ...και... έχει και μαγειρείο είχε... και τρώγανε οι φτωχοί... Του Χωματιανού ήταν και το 'κανε, το δώρισε!

(ΒΣ) Αυτό έγινε μετά σταθμός λεωφορείων; Γινότανε... Στάθμευαν εκεί λεωφορεία ή όχι;

(ΕΧ) Όχι! Τα λεωφορεία ήταν εδώ κάτω.

(ΒΣ) Ήταν εδώ κάτω. Μέχρι τότε ήταν αυτά εδώ;

(ΕΧ) Μέχρι που αρχίσανε τα έργα που... γίνανε τα λεωφορεία κρατικά, μωρέ, που γίνανε..., πώς... πώς λέγανε το... Που τα πήρε το κράτος τα λεωφορεία, που πήρε και τα...

(ΒΣ) Ήταν της «Πάουερ» τα λεωφορεία πρώτα;

(ΕΧ) Όχι, η «Πάουερ» είχε κίτρινα... για τους εργαζόμενους. Γιατί ο πατέρας μου στη..., δεν ήτανε, ήτανε στα νερά, διευθυντής. Τον είχε βάλει ο αστυνόμος, στα νερά τής... κι αυτοί είχανε κίτρινα λεωφορεία. Του Πειραιώς. Του αυτού... που βάζαν τα νερά στον Πειραιά. Βάζαν τις σωληνώσεις. Όλο αυτό... Ααχ! Αυτά..., ντυμένα με καλάι ήταν αυτά. Κι έδινε..., τους έβαζε δυο μέτρα, μετρούσε ο πατέρας μου επί σαράντα, πενήντα βάθος, σαράντα φάρδος, και έπαιρνε το μεροκάματο. Τον μικρό τον Γιάννη τον είχε φύλακα. Για τα φανάρια που ανάβανε. Φανάρια με πετρέλαιο. [Γελάει] Ναι! Ναι... Και τον είχε και δούλευε αυτό... και τη μέρα δούλευε. Και τη μέρα δεν πήγαινε να κοιμηθεί! Μόνο πήγαινε και χάζευε στις βιτρίνες... [Γελάει] ... στην Αθήνα. Αλλά τέλος πάντων. Είχε φτώχεια τότες! Τότε μεγάλη φτώχεια! [Γελάει] [-Να σας ρωτήσω, για τους ταξιτζήδες εδώ στο Χαλάνδρι. Υπήρχανε ταξιτζήδες; Είχε κυρίους με ταξί το Χαλάνδρι;] Μπα! Μου φαίνεται ένα δυο ήτανε;

(ΒΣ) Ένα, δυο.

(ΕΧ) Δεν είχα δει εγώ ταξί. Δεν είχα δει. Ύστερα, εκεί πέρα στον Αη Νικόλα, εκεί πέρα κάτι είχανε.

(ΒΣ) Πιάτσα;

(ΕΧ) Πιάτσα...

(ΒΣ) Τα λεωφορεία ήταν εκεί στο παλιό Ηρώ. Τα λεωφορεία είχαν τέρμα στο Ηρώ.

(ΕΧ) Ναι, ναι, καλά, εκεί βέβαια! Εκεί που ήτανε και ένα μεγάλο περίπτερο, το πήρανε και το πήρανε εδώ από κάτω. Δεν είχε άγνωστο στρατιώτη.

(ΒΣ) Ναι, δεν είχε άγνωστο, ήταν αλλιώς.

(ΕΧ) Αυτός τον έκανε... γιατί το βλέπω είναι σαν τον δικό μας κάτω στο Ρέθυμνο, στην πλατεία. Αλλά εμάς είναι κοντά στη θάλασσα. [Γελάει]

(ΒΣ) Να σας ρωτήσω! Για τη ρεματιά; Πώς ήτανε η ρεματιά, τότε; Πηγαίνανε ο κόσμος, είχε κέντρα μέσα, πηγαίνανε εκδρομές...

(ΕΧ) Δεν είχε τίποτα η ρεματιά.

(ΒΣ) Δεν είχε ε;

(ΕΧ) Ε, καλά! Η ρεματιά δεν είχε τίποτα. Ο.., ο φαρμακοτρίφτης με τον Παττακό που αυτό, αυτοί τα κάνανε αυτά τώρα. [Γελάει] Το φαρμακοποιό τον είχα βγάλει εγώ «φαρμακοτρίφτη»! [Γελάει]

(ΒΣ) Τον Δήμαρχο εννοείτε;

(ΕΧ) Ναι.

(ΒΣ) Τον Πέρκιζα;

(ΕΧ) Ναι. Του Έκανα ένα πανηγύρι εγώ... εδώ πέρα τότες που κάνανε τούτο εδώ πέρα το αυτό... Ξέρεις πόσα ατυχήματα γίναν εδώ;

(ΒΣ) Ποιό; Για ποιο λέτε;

(ΕΧ) Εδώ που ερχόνταν τ' αυτοκίνητα από κάτω, που κάναν το... δρόμο παράκαιρο; Από κάτω το δρόμο τον κάναν λάθος! Όχι! Βιαζόταν να τελειώσει να πάρουνε τα λεφτά! Αυτή η "τούφα" που κάνει, δεν βλέπει ο άλλος απέναντι. Ήτανε για να βλέπει. Από την γέφυρα, την κυρία είσοδο της Ριζαρείου. Είδατε ένα αυτό... Βρήκαν λιγάκι σαΐνι εκεί πέρα, τα σκεπάσανε, ρίξανε το... και χτυπούσανε, βγαίναν σίδερα από τα... από τις τρύπες που είχανε κάνει εκεί στην άκρια να τρέχουν τα νερά να μην μπαίνουνε μέσα στους υπονόμους... και χτυπούσανε εκεί πέρα και θόρυβοι... Μια δόση, και δεν πάθανε τίποτα ρε παιδί μου, μπήκανε μέσα στου Καπετανάκη το σπίτι! Χάλασε η μάντρα, την φτιάχνανε μετά...

(ΒΣ) Επικίνδυνο σημείο. Πολύ. Με τους πρόσφυγες; Σας ρωτάω τώρα, εδώ...

(ΕΧ) Συνοικισμό. Εδώ στο Συνοικισμό. [Παράσιτα]

01:29:48 - Ο Προσφυγικός Συνοικισμός και οι σχέσεις του με τους πρόσφυγες

(ΒΣ) Είχατε νταραβέρια με τους πρόσφυγες;

(ΕΧ) Εγώ δεν πήγα... [Παράσιτα] Ο Θόδωρας που τους τροφοδοτούσε με... [Παράσιτα] Ναι ο Θόδωρας είχε ένα μανάβικο εκεί πέρα, πηγαίνανε και τα υπόλοιπα τα 'κανε βόλτα, εδώ στο Συνοικισμό ο Θοδωρής. [Παράσιτα] Πρόσφυγες είχε απέναντι εκεί, στην Καλογρέζης. Οδός Καλογρέζας. [Παράσιτα] Εδώ είναι ο Συνοικισμός, εκεί είναι... [Παράσιτα]

(ΒΣ) Δεν τους είχατε πελάτες, αυτούς!

(ΕΧ) Ορίστε;

(ΒΣ) Δεν τους είχατε πελάτες, εσείς, αυτούς! Τα είχατε ξεχωρίσει.

(ΕΧ) Όχι! Ξέρετε πόσα μαγαζιά ήτανε εδώ πέρα μπακαλικάκια; [Παράσιτα] 'Ητανε το δικό μου, ήτανε του... από κάτω του αυτού... του μακαρίτη, έγινε μια πολυκατοικία, δεν είχε κληρονόμους. [Παράσιτα] Τον ξεχνάω. Ύστερα, πάρα κάτω ήτανε άλλο ένα μπακαλικάκι. Ένας Χιώτης. Εδώ [Παράσιτα]

(ΒΣ) Απέναντι απ' το σπίτι μου ήτανε.

(ΕΧ) Ε;

(ΒΣ) Ο Χιώτης ήταν απέναντι απ' το σπίτι μου! Ο κυρ Κώστας.

(ΕΧ) [Γελάει] Ναι, ναι, ναι. Ο Χιώτης. Πάρα πάνω ήταν ένας, αμερικάνος ήτανε; Τι ήτανε; Ε, ε, αυτός... Ύστερα... κάτω ήταν ο Γεωργίου...

(ΒΣ) Ο Γεωργίου.

(ΕΧ) Ο Γεωργίου, ο Γιώργος.

(ΒΣ) Στο Συνοικισμό. Στους πρόσφυγες εκεί!

(ΕΧ) Ναι! Ναι! Πιο κάτω, έτσι πηγαίνοντας, για τη λεωφόρο Κηφισίας, ήταν ένα ημιυπόγειο, ε, ε, ήτανε κι αυτό μπακάλικο. Και χοντρικής και λιανικής πωλήσεως, ήτανε. Ύστερα που ανοίξανε τα αυτά, όλα σκούπα! [Γελάει] Δίνανε βερεσέ εκεί πέρα, ε, τώρα ο κόσμος, οι περισσότεροι... αλλά ήτανε και πολλοί μπαταξήδες! Είχε και πολλούς μπαταξήδες! [Γελάει]

01:32:08 - Το Αδριάνειο Υδραγωγείο – η πώληση του νερού με βυτία -

(ΒΣ) 'Ηθελα να σας ρωτήσω αν γνωρίζετε για το υδραγωγείο, εκεί στην Ελ Αλαμίν! Υπάρχει, έτσι ένα...

(ΕΧ) Ναι, ναι είναι!

(ΒΣ) Υπάρχει έτσι; Υπάρχει ακόμα.

(ΕΧ) Ναι, αυτό ήτανε ιδιωτικό.

(ΒΣ) Τι ήταν αυτό;

(EX) Αυτό ήταν ιδιωτικό. Τίνος ήταν; Ήξερα, μου 'χαν πει ποιο...! Και αυτό... από κάτω είναι ποταμός!

(BΣ) Είναι ποταμός.

(EX) Κι είναι ...

(BΣ) Είναι σκεπασμένο!

(EX) Ναι, είναι σκεπασμένο.

(BΣ) Υπάρχει ακόμα δηλαδή από κάτω; Είναι ανοιχτό; Υπάρχει τούνελ;

(EX) Βέβαια! Βέβαια! Γι' αυτό γίναν και δυο δρόμοι. Άνοδος και κάθοδος.

(BΣ) Και υπάρχει νερό, κυλάει ακόμα νερό από κάτω, άραγε;

(EX) Εμ τι, δεν περνάει; Δεν ξέρω τώρα εάν από κει που το αυτό... Πάντως...

(BΣ) Σε τι χρησίμευε αυτό; Υδροδοτούσε την περιοχή εδώ πέρα;

(EX) Ναι, βέβαια! Και την Αθήνα!

(BΣ) Και την Αθήνα!

(EX) Ναι, αμέ! Βέβαια!

(BΣ) Κι από πού ερχόταν το νερό αυτό; Απ' την Πεντέλη;

(EX) Απ' την Πεντέλη. Ναι.

(BΣ) Απ' την Πεντέλη.

(EX) Μου φαίνεται από 'δω απ' τα..., γιατί είχε πολλά νερά εδώ πέρα το Πολύδροσο. Απ' του Μπαρμπαλιά τα περβόλια, είχε περβόλια. Ο Μπαρμπαλιάς είχε ένα φορτηγό με βυτίο, βυτίο ας πούμε, και το γέμιζε νερό κι έκανε βόλτα και πουλούσε το νερό! Κι ο Δήμος!

(BΣ) Ο Μπαρμπαλιάς, ποιος ήταν αυτός;

(EX) Ε;

(BΣ) Ποιός ήταν ο Μπαρμπαλιάς;

(EX) Είχε πολλά περβόλια! Έτσι λεγότανε!

(BΣ) Εδώ;

(EX) Ναι εδώ. Εδώ στο Πολύδροσο.

(BΣ) Ποιά εποχή;

(EX) Από τότες που' ρθαμε και 'μεις. Και ο Δήμος από 'κει φόρτωνε νερό και μας έφερνε εμάς! Εγώ είχα ένα βαρέλι απάνω στην ταράτσα... [Γελάει] ... κι είχα, έτσι, την τουαλέτα από κάτω, ας πούμε, [Παράσιτα] κι αυτό. Και είχα μια βρύση για μέσα στο σπίτι και μια βρύση έξω για την τουαλέτα, εκεί. Βέβαια! Δεν... [Παράσιτα] Άρχισε ο αυτός..., πώς τον λέγανε, ένας κρητικός, [Παράσιτα] εδώ που είναι, είχε πολλά κτήματα αυτός και πηγάδια, εδώ στο «Υγείας» απέναντι. Πώς λεγότανε... [Παράσιτα] ... στον Άγιο Θωμά. Τούτα 'δω, τ' απέναντι τα εκτός, είχανε νερό απ' αυτόνε! Και τούτος απέναντι η κυρά Ντίνα η συγχωρεμένη, Τριβέλλας, αυτοί είχανε αυτό. Και πάω και 'γω και λέω «Είχα κάνει αίτηση...!» Πόσα δυο, τρία χρόνια πάει! Πέντε χρόνια; Τίποτα!

(ΒΣ) Πού κάνατε την αίτηση;

(ΕΧ) [Παράσιτα] Στο... στην ΟΥΛΕΝ, ναι στην ΟΥΛΕΝ. Λοιπόν... και πάω σ' αυτόνε, του 'δωσα την προκαταβολή, στον 'Αγιο Θωμά είχε το γραφείο. Δίνω την προκαταβολή στην κόρη του, και... μου λέει «*Αύριο έρχεται το συνεργείο!*» Και θα έσκαβε απ' του Τριβέλλα από 'κει θα έπαιρνε το νερό κι αυτό σε μένα. Κι όταν γύρισα εγώ, ήρθε το χαρτί, λες κι ήταν συνεννοημένοι! [Γελάει] [-'Ηρθε το χαρτί απ' την ΟΥΛΕΝ!] Ε, ναι, ναι. Μου 'ρθε το χαρτί για ύδρευση. Αμάν, τώρα, λέω, έχασα την προκαταβολή, τέλος πάντων, θα το πάω με το χαρτί. Ο άνθρωπος ευχαρίστως «*Πάρτε τα χρήματά σας, κύριες Χατζηορφανέ...*» «*Φχαριστούμε πολύ!*» 'Υστερα τα πήρε η ΟΥΛΕΝ όλα. 'Οσολα τα ιδιωτικά νερά! Είχε το Μαρούσι, τούτος εδώ πέρα, από 'δω, έπιανε όσολον τον Παράδεισο εδώ πέρα, το Χαλάντρι απάνω... Ναι. Μέχρι το Μαρούσι έπιανε. Είχε μεγάλη ακτίνα. Πολλά νερά είχε! Κρητικός ήτανε, μωρέ! Τον ξεχνάω. Είχε μεγάλη περιουσία εκεί.

01:36:17 - Περιουσιακές περιπέτειες – η αποτύπωση των οικοπέδων της περιοχής

(ΒΣ) Μάλιστα. Ωραία! Θέλατε να μας πείτε κάτι άλλο για το Χαλάνδρι;

(ΕΧ) Για το Χαλάνδρι, τι να πω άλλο; Α! Τούτες οι καταπατήσεις που 'ναι... [Γελάει] Βλέπεις εδώ; Κοίταξε, τώρα, να δεις. Απατεώνες... Αλλά, τούτοι εδώ πέρα οι..., που αγοράσαμε εμείς, που έγινε κληρονόμος του... του Αγγέλου, που ήτανε του Αγγέλου η μάνα της, με τον πρώτο γάμο, σ' ένα συμβόλαιό της που έβγαλα, είδα στην κάτω μπάντα, «*ιερέας*»! Αφού..., γιατί δεν έβαλε σε όλα τα συμβόλαια, μόνο έβαλες μόνο το όνομα; Τη δουλειά που έκανε, γιατί; Πήγαν να τα πάρουν, ξέρεις, ένας ΧΧΧΧΧΧ, από 'δω, απ' το Χαλάντρι, ένας κύριος, ε! Εκεί μας έφαγε από δυο χιλιάδες τότες... προκαταβολή. Εμένα και το φίλο που αγοράσαμε μαζί.

(ΒΣ) Δικηγόρος αυτός;

(ΕΧ) 'Όχι! Μεσίτης! Είχε ένα γραφείο στην..., [Παύση] ... ξεχνάω και την οδό, ρε παιδί μου, τη λεωφόρο. Στο..., εκεί στην... ε, ε, ε,... ο δρόμος που πάει, μωρέ, για τ' αυτά... απ' την Ομόνοια... Πώς λέγεται απ' την Ομόνοια απάνω;

(ΒΣ) Ο Σταθμός Λαρίσης;

(ΕΧ) 'Όχι, ρε παιδί μου, όχι, που πάει για το Σύνταγμα!

(ΒΣ) Σταδίου;

(ΕΧ) Η Σταδίου, ναι! Είκοσι τέσσερα Σταδίου στον 3^ο όροφο ήταν ένας, ΧΧΧΧΧΧ. Από 'δω, Χαλαντραίος! Λοιπόν... είχε γραφείο εκεί πέρα, και τούτα τα οικόπεδα τα είχε καταπατήσει, αλλά έπρεπε, για να έχει δικαίωμα, γιατί Χαλαντραίος ήταν, τον παπά τον ήξερε. Λοιπόν... και τα είχε κάνει διακοσοπενηντάρια, τούτα 'δω, για να φάει και τ' άλλα. Κατάλαβες, πήγαινε για πολλά, αλλά έπρεπε να δώσει στη δικιά μας τη... την κληρονόμο, που πήραμε, από 'δω, έπρεπε να δώσει..., είχε υπογράψει ένα χαρτί, διακόσιες χιλιάδες, για να έχει δικαίωμα να... να πουλάει. Κι αυτός έπαιρνε προκαταβολές... Εμάς ήτανε μετρητοίς! Και μας τυραννούσε ένα μήνα. Και του είχα δώσει..., έρχεται μία στιγμή, γιατί τότες με φιλοξενούσε ο αδερφός μου στο Αιγάλεω. Είχε μαγαζί εκεί... Και έρχεται και μου λέει «*Κύριε Χατζηορφανέ...*» μου λέει «... *κάνω ανάγκη οχτώ χιλιάδες.*» Λέω «*Πάρ' τα!*» Τα βγάζω εγώ και του δίνω τα οχτώ χιλιάδικα. «*Θα στα*

δώσω... αυτό... αργότερα.» Αμάν, αδερφέ μου... Εν τω μεταξύ ο αδερφός της, ήτανε στο Μεταγωγών. [Γελάει] Κι όλους στο δικαστήριο τούς πήγαινε αυτός, δεμένους! [Γελάει] Και τ' απογεύματα που δεν είχε δουλειά, γυρίζαμε μαζί. Στο γραφείο, μια δόση, γιατί αυτός ήτανε ψηλός... Ισόκαιροι είμαστε, μια ηλικία. Και... αρπάει το γιο του και τον πετάει απάνω στο γραφείο, «Κύριε Αντωνάκη, κύριε Αντωνάκη!» λέει... «Εσένα...» του λέει «... θα σε πάω δεμένο! Εγώ...» του λέει «... θα σε πάω δεμένο!» Κι όταν πράγματι ανακαλύφθηκε αε πούμε, εμείς συγκεκριμένα είχαμε έναν δικηγόρο φωνακλά, κρητικό Χρηστάκης λεγότανε, κι ήταν αυτός στο χορευτικό σύλλογο των Κρητών. Είχε γυρίσει όλο τον κόσμο. Ναι. Λοιπόν... Και μου λέει «'Ασ' τον και θα τον κανονίσω!» «Ό,τι πάρεις, δικά σου!» Τον έκανε... Λέει «Κύριε Αντωνάκη, το είπατε και το κάνατε;» «Δεν στο 'πα; Ότι εγώ θα σε πάω, θα σου βάλω τα βραχιόλια;» [Γελάει] Και τον πήγε. Ναι. Και έκανε φυλακή, τούτος. Ε, τέλος πάντων.

(ΒΣ) Γιατί; Γιατί σας είχε εξαπατήσει;

(ΕΧ) Ναι, βέβαια, για απάτη! Ε, μα! Μας τυραννούσε ένα μήνα! Εγώ....

(ΒΣ) Δεν σας έδινε..., δεν σας το πούλαγε;

(ΕΧ) Ε, ναι, ρε παιδί μου!

(ΒΣ) Γιατί; 'Ηθελε να το πουλήσει πουθενά αλλού;

(ΕΧ) Όχι, ρε παιδί μου! Δεν είχε δικαίωμα! Δεν είχε δώσει τα λεφτά, τα διακόσια χιλιάδικα που έπρεπε, στην πωλήτρια!

(ΒΣ) Μάλιστα.

(ΕΧ) Καταλάβατε; Για να έχει δικαίωμα... και πώς το 'μαθα εγώ; Εγώ άρχισα να τον παρακολουθώ. Λέω, τώρα θα πάω στην Τράπεζα για τα αυτά... Και μπαίνω, απέναντι απ' το γραφείο του ήταν η στοά που έβγαινε στην Πανεπιστημίου. Πού ήταν τα δικαστήρια, από πάνω. Πότε έφυγε, πότε πήγε στο... και πλέρωσε το... το γραμμάτιο... [Γελάει] Πάω στην Τράπεζα, λέω έτσι, κι έτσι, λέει ... «Ναι, να ζεστά...» λέει «... ακόμα! Παρ' τα!» Γελάει. Τα 'βαλα εγώ στην τσέπη, και έβλεπα εγώ το μάτι, τώρα, πού θα πάνε! Γιατί ακούω εγώ, είχα κρυφτεί στη σκάλα από κάτω, και ακούω τον αυτόν, λέει «Θα πάμε στον συμβολαιογράφο, να τον πάρουμε, να πάμε να βγάλουμε ένα συμβόλαιο.» Τον μηχανικό του! Ναι. Λοιπόν, και παρακολουθούσα εγώ, να πούμε, και πιάνεται την Πανεπιστημίου, κι ήμουνα εγώ από πίσω, αλλά μέχρι να την πάρει... αυτό κόκκινο! «Αμάν!» λέω. Κίνηση μεγάλη... Καμιά φορά ανάβει το πράσινο, κοιτάζω εγώ προς τη Χαριλάου Τρικούπη, λέω «Αν πηγαίνουν αυτοί από 'δω, δεν είναι.» Εδώ, το στενάκι. Μπαίνω στο στενάκι, λοιπόν, κοιτάζω... Οπ! Ένα παλιό κτήριο, τρεις ορόφους ήτανε, τέσσερις ήτανε... Ναι. «Συμβολαιογραφείο Χατζής.» Παναγιώτης Χατζής, λεγότανε. Ήξερα το όνομα τού συμβολαιογράφου. Πάω, λοιπόν, βγαίνω απάνω, ήτανε στο δεύτερο όροφο, στήνω αυτί και ακούω λοιπόν, λέει «'Αντε, να φύγουμε...» λέει «... γιατί περνάει η ώρα!» Απ! Κατεβαίνω εγώ, μπαίνω στη σκάλα από κάτω. [Γελάει] [Ακατάληπτο] ... που είχαν τα παλιά κτήρια. Τον βλέπω με τον συμβολαιογράφο, με τα βιβλία και τα αυτά... στην αγκαλιά και δρόμο... Έξω. Κάνω μια έτσι, μην ξαναγυρίσουνε, τίποτα. Βγαίνω απάνω, λοιπόν, χτυπάω την πόρτα και μου την ανοίγει ένας υπάλληλος, ένα ωραίο παιδί, έτσι, μελαμψό, κι ήτανε κουινιάδος του συμβολαιογράφου. Αυτός ήξερε την υπόθεση, ότι δεν είχε δικαίωμα [Ακατάληπτο]. Κι είχε τελειώσει το συμφωνητικό που είχανε κάνει! Εις περίπτωση την οποία δεν προκαταβάλλεις αυτά τα χρήματα, ας πούμε, δεν έχεις δικαίωμα! Και την τάδε του μηνός! Είχε τελειώσει! Είχε τελειώσει δυο μήνες κι αυτός έπαιρνε... ε, ε, ε λεφτά! Μου λέει

«Θα σου πω...» με κοίταζε έτσι! Μου λέει «Θα σου πω...» μου λέει «... ένα πράγμα, δεν θέλω... μην τυχόν... κι αυτά...» «Μα είσαι καλά!» του λέω, «... θα με εξυπηρετήσεις και θα πάω να σε μαρτυρήσω; Παιδάκια είμαστε;» Τέλος πάντων, έλεγε αυτός κι έγγραφα στο πακέτο, εγώ. Κάπνιζα τότες εγώ... Μου λέει «Στη Δημαρχία απέναντι, οδός Κλεισθένους, το έχει ένας δικηγόρος, ο οποίος λέγεται Τομαράς! Σ' αυτόν θα πας να ξεκαθαρίσεις τη δουλειά σου!» Τροχάδην πάλι εγώ με τα πόδια! Εγώ πήγαινα σαΐτα! [Γελάει] Λοιπόν... πάω εκεί πέρα, τον 3^ο όροφο, Νικόλαος Τομαράς. Αυτό, το πούλαγε για την κόρη της. Τούτο 'δω το μεγάλο, για την κόρη της, όλα τα είχε κάνει προικοσύμφωνο, ο αδερφός τού αυτουνού, ήταν ναύαρχος.

(ΒΣ) Ποιανού;

(ΕΧ) Της κόρης του. Της Μωραΐτου. Μωραΐτου ήτανε χήρα! Η... η μάνα! Αυτή που ήταν η κληρονόμος του πατέρα της και ξέρω 'γω.

(ΒΣ) Του Αγγέλου;

(ΕΧ) Του Αγγέλου!

(ΒΣ) Ναι.

(ΕΧ) Λοιπόν... ε, ε, ε,... πού πήγαμε τώρα;

(ΒΣ) Τώρα είσατε στο σημείο που βρήκατε το νέο δικηγόρο...

(ΕΧ) Α! Ναι! Ναι! Ναι! Τον Τομαρά! Μπαίνω μέσα, έχω τη χαρτούσα εγώ, ένα τυλιγμένο... αυτό... τοπογραφικό, έχει όλα τα αυτά, όλα τούτα για τον παπά, γιατί αυτός ήτανε από 'δω και ήξερε! Και του παπά. Και τα 'χει κάνει διακοσοπενηντάρια! Τιι! Ακόμα θα πούλαγε αυτός!

(ΒΣ) Για να καταλάβω, τι σημαίνει τα 'χε κάνει διακοσοπενηντάρια; Δηλαδή είχε χωρίσει το κτήμα και το πούλαγε 250. 250;

(ΕΧ) Το... εξ αδιαιρέτου! 'Ετσι τα πούλαγε. [Γελάει] Ναι. Λοιπόν, του παίρνω τα... αυτό... πάω στον Τομαρά, του λέω «Έχω και το...» «Τι είναι αυτό;» μου λέει. [Ακατάληπτα] Μετάνιωσα που δεν το πήρα. Γιατί, ε, θα μου χρειαζόταν τώρα!

(ΒΣ) Πάντως μπερδεμένη ιστορία, έτσι;

(ΕΧ) Μπερδεμένη; Εγώ, εάν, ας πούμε, δεν είχα, έτσι, λίγο, αυτό... 'Υστερα λέω εγώ του κουινιάδου μου, του λέω «Άσ' το κι εγώ θα βγάλω το λαγό, Νίκο.»

(ΒΣ) Πέρα απ' όλες τις λεπτομέρειες, συγνώμη που σας διακόπτω τώρα, πέρα απ' όλες τις λεπτομέρειες, που εσείς τις μάθατε, τι συμπέρασμα βγάλατε απ' όλη αυτή την ...

(ΕΧ) Ότι ήταν απάτη!

(ΒΣ) Και ποιός εξαπάτησε;

(ΕΧ) Αυτός! Που μας πήρε την προκαταβολή, ο ΧΧΧΧΧΧ ! Λοιπόν. Και τότε, λοιπόν, του λέω του...

(ΒΣ) Άρα οι μεταβιβάσεις δεν ήταν νόμιμες!

(ΕΧ) Ε;

(ΒΣ) Οι μεταβιβάσεις δεν ήτανε νόμιμες! Οι μεταβιβάσεις, τα συμβόλαια θέλω να πω, μεσολαβούσε ο ΧΧΧΧΧΧ σαν μεσίτης... Δεν ήταν νόμιμα!

(EX) Όχι! Εδώ μας είχε κάνει ένα ψεύτικο... αυτό... προσωρινό... αυτό... πωλητήριο. Ή που δώσαμε προκαταβολές! Λοιπόν, κι ένας νευρικός αυτός ο Τομαράς ο δικηγόρος! [Φωνάζει εξαγριωμένος] [Ακατάληπτα] «Έλα!» του λέω «... εδώ πέρα..., ας τ' αποδώ, μωρέ! Εγώ ήρθα να ξεμπλέξω μια δουλειά, που 'μαι ένα μήνα εδώ πέρα, κι είμαι..., να το πάρω μετρητοίς και δεν... τυραννιέμαι!» Μου λέει «Τι συμβαίνει;» Μου λέει «'Ακουσε να δεις, έτσι κι έτσι μου 'κανε την ιστορία, αυτός «Το και το, ήτανε να το πάρει, να το πουλήσει ένας μεσίτης, ξέρω 'γω, δεν βγήκε στα αυτά...» Του λέω «Άσε το μεσίτη τώρα! Ο μεσίτης θα βρει αυτό που ήθελε! Λοιπόν, εμείς τώρα τι κάνουμε;» «Ε..» λέει «... η συμπεθέρα! Η Μωραΐτου!» Αυτό. Και μου είπε, μου εξήγησε ότι είναι του αδερφού του, ας πούμε, και πουλάει η πεθερά του, ας πούμε, και του δίνει τα λεφτά αυτουνού. Τέλος πάντων! Μια κόρη είχε κι αυτή! Η Μωραΐτου. Και είχε βίλα στο Παλαιό Φάληρο. Βέβαια. Λοιπόν, και από εκατόν τριάντα το..., όχι το μέτρο, τον πήχυ! Το πήρα εγώ ενενήντα το μέτρο! [Γελάει] Το μέτρο! Το δικό μας. Λέω «Ντάνγκα...» του λέω «...τον παρά!» Και δώσε, θα έκαμε έξι, εφτά τηλέφωνα στη συμπεθέρα. Του λέει «Έτσι κι έτσι... Τα έχει τα λεφτά, ας πούμε, μετρητοίς...» και ξέρω 'γω, στο τέλος λέει «'Αντε να το κάνουμε. Και θα κάνουμε τώρα συμβόλαια!» λέει! Της λέει. Λέει «Ναι! Να 'ρθούνε εδώ στο σπίτι... αυτό.»

(ΒΣ) Και πήρατε αυτή την περιουσία που έχετε εδώ; Έτσι;

(EX) Ναι! Λοιπόν, ε, ε, ε, ...

(ΒΣ) Τι οδό είσαστε εδώ; Τι οδός είναι εδώ;

(EX) Ριζαρείου.

(ΒΣ) Ριζαρείου πόσο; Το σπίτι σας, λέω...

(EX) Εννιά, εννιά! Κανονικά είναι έντεκα αλλά επειδής εδώ ο διπλανός μου το πούλησε κι άφησα εγώ το αυτό... Έντεκα κανονικά.

(Γυναικεία φωνή) Τι κάνετε; Συγγνώμη, αγρυπνισμένη, κι άμα μου λείψει ύπνος... ήμουνα ικανή να κοιμάμαι μέχρι το πρωί! Τι κάνετε, καλά; Έβαλες μια πορτοκαλάδα, φέρ' τη να πιει;

(ΒΣ) Ευχαριστώ, ευχαριστώ!

(EX) Ε; [Ακατάληπτα] Λοιπόν, ακούστε να δείτε τότε... Πάω 'γω σε αυτό... όλα... παίρνουμε δύο δικηγόρους, τον... τον καθεαυτού συμβολαιογράφο, δυο ταξί, και πάμε... Α! Πάω, εν τω μεταξύ, του δίνω εγώ τριάντα χιλιάδες προκαταβολή, ούτε δυο, ούτε δέκα. Τριάντα χιλιάδες, μου δίνει μια απόδειξη, όταν έκλεισα τη συμφωνία... και πάω στο φωνακλά, στον δικηγόρο τον δικό μας! Ήτανε Χαριλάου Τρικούπη. Στον πέμπτο όροφο. Λέω... «Καλώς τον κύριο Χατζηορφανό...» Αυτός τώρα μια χαρά, πήγε εκεί ο απατεώνας ο Καλοφωτιάς, και απατεώνας και ο μηχανικός, και του είπανε, κάνανε ένα χαρτί, ότι θα φύγει η σύζυγος τού φίλου μου, ας πούμε, να πάει στο Ηράκλειο να πάρει λεφτά, να 'ρθει να οικοδομήσει «Σε δέκα πέντε μέρες...», λέει, «...θα της βγάλει την άδεια να οικοδομ...» [Γελάει] [Ακατάληπτα] Και του λέω... εγώ δεν του είπα όλα αυτά που συνέβησαν, του λέω «Πάρε αυτό το τηλέφωνο!» Από μαυροκόκκινος που ήτανε έγινε ασπροκόκκινος. Άσπρος, μαύρος! [Γελάει] Του λέω «Πάρε!» Και βλέπω στο πρόσωπο... Και μου λέει «Σφίξε, κακομοίρη Χατζηορφανέ, να προλάβεις την κυρία Μάρω!» Λοιπόν, τρέχω εγώ με τα πόδια και πάω, μου λέει το ξενοδοχείου που ήτανε στην πλατεία... [Ακατάληπτα] [Γελάει] Τέλος πάντων... Εκεί στη Μάρνης, κοντά... Ναι. Στο ξενοδοχείο βγαίνω λοιπόν απάνω, λέω στο φύλακα, εκεί του θυρωρού, «Που...;» «Ά!» μου λέει «Μόλις βγεις δεξιά έχουνε σουαρέ μέσα!

Είναι φίλες...» λέει «...φίλους εκεί και τα πίνουνε.» Χτυπώ την πόρτα, μ' ανοίγουν, «Ω,ω,ω,ω!» Γελάκια. Δεν ήξερε τίποτα τώρα η Μάρω, ήτανε για να φύγει αεροπορικώς!

(ΒΣ) Τι ήταν αυτή;

(ΕΧ) Μαζί με τον άντρα της το πήραν αυτό! Αλλά ο άντρας της είχε ταξίδι στο..., ήτανε φίλος μου...

(Γυναικεία φωνή) Δείτε τη φωτογραφία, μη με ματιάσετε! Δεν πρέπει να τα πειράζει τίποτα, κανείς, εκεί πρέπει να 'ναι! [Γελάει] Εκεί πρέπει να είναι! Βγάλε λίγο την κανάτα, να βάλεις το ποτηράκι. Φέρε να την πάρω μέσα. Το νερό του, όλα εκεί πρέπει να 'ναι!

(ΒΣ) Ωραία! Οπότε πείτε μας την έκβαση! Την έκβαση αυτής της υπόθεσης!

(ΕΧ) Ναι, ναι, πάω, την προλαβαίνω εγώ εκεί πέρα, κατακόκκινη..., ξέρω 'γω, της λέω «'Ελα έξω, να σου πω! Πάρε τηλέφωνο τον... Χρηστάκη!» Τον δικηγόρο.» Παίρνει αυτή, άλλαξε το χρώμα της! «Πού...» Κατεβαίνουμε κάτω, λέω 'γω «Με τα πόδια ήρθα..!» «Πάρε ταξί!» Παίρνουμε ταξί, λοιπόν, μπαίνουμε μέσα, μου λέει «Κύριε Χατζηορφανέ,...] Λέω «Εγώ... έδωσα τριάντα χιλιάδες προκαταβολή...» Λέει «Ό,τι έχουμε συμφωνήσει! Δεν είναι; Με το Μιχάλη δεν έχετε συμφωνήσει;» Λέει «Αν δεν ήτανε ο Μιχάλης κι ήσουνα εσύ, δεν θα το 'παιρνες!» Γιατί είχα τα λεφτά εγώ. Αλλά επειδή είχαμε σμίξει με το Μιχάλη και γυρίζαμε να πάρουμε, να πάρουμε ένα οικόπεδο μαζί, είμαστε φιλαράκια, πατριώτες... Είμαστε φιλαράκια από κάτω, πατριώτες, λοιπόν, θέλαμε να κάνουμε μια αγορά μαζί. Τέλος πάντων λέω «Ό,τι..., εγώ... Εμένα με λένε Χατζηορφανό. Λοιπόν. Ό,τι είπαμε αυτό είναι, τελείωσε!» Και έμεινε η ψυχή της... σ' αυτό. [Γελάει] Πήγαμε, βγάλαμε τα συμβόλαια και τα υπογράψαμε, όλα εντάξει, πήγαμε και στην αυτή... και κάναμε το χωρισμό, το εξ αδιαιρέτου, και έχτισε ο καθένας ό,τι ήθελε, τα δικά του μέτρα. Καταλάβατε;

(ΒΣ) Μάλιστα. Ωραία! Θα μας δώσετε και αυτό... δηλαδή σαν πηγή θα χρησιμοποιήσουμε και αυτό το σχεδιάγραμμα, το χάρτη που έχετε εδώ.

(ΕΧ) Αυτό...

(ΒΣ) Αν θέλετε!

(ΕΧ) Όχι, αυτό δεν τον έχω! Τον άφησα εκεί! Α! Έχω, ναι, ναι, ναι! Να το!

(ΒΣ) Αυτό.

(ΕΧ) Ναι, μωρέ!

(ΒΣ) Εντάξει!

(ΕΧ) Δεν έχω όλα τα υπόλοιπα, όλα τα οικόπεδα, κατάλαβες;

(ΒΣ) Όχι, το παλιό συμβόλαιο με τις παλιές, παλιές ε, ε, ...

(ΕΧ) Του '61.

(ΒΣ) ...μερίδες γης που δόθηκαν από τον Οθωμανό ως τον παπά...

(ΕΧ) Είχα βγάλει... Είχαν βγάλει άδεια τα παιδιά να χτίσουν εδώ πέρα έξι ορόφους. Και μόλις χάλασα την αποθήκη, μου κάνανε το 2000 οι απατεώνες, αγωγή! Και βάλανε ψέματα ότι σ' αυτόνε που έχασε, το δικηγόρο, που έχασε την υπόθεση, από 'δω, γιατί έρχεται το '90 και μου λέει «Τίνος είναι αυτό το οικόπεδο;» «Δεν βλέπεις...» του λέω «... τίνος είναι τα πράματα; Ε;

Δικό μου!» του λέω. «Όχι!» λέει «Δικό μας!» «Ποιος είσαι 'συ;» λέει «Του Μέγα Βασιλείου!» «Γιατί γυρεύει ο Μέγας Βασιλείος εδώ;» λέει «Του... αυτουνού τα' αυτά... δεν πήραμε;» λέει «...του Χωματιανού τ' αυτά;» «Και τι γυρεύει ο Χωματιανός εδώ; Εδώ είναι του παπά... τα... Ευαγγέλιο!» [Γελάει] Ναι!

(ΒΣ) Ιδιοκτησία.

(ΕΧ) Μου κάνει ασφαλιστικά μέτρα. Στο Χαλάντρι. Στο Ειρηνοδικείο. Έρχεται ο ειρηνοδίκης εδώ πέρα...

(ΒΣ) Τέλος πάντων...

(ΕΧ) Ναι! Χαλάει η δουλειά του. Και πάει στο στο... στο..., στο..., ε, ε, ε, στο άλλο δικαστήριο, των Αθηνών! Ναι. Και παίρνει κι από κει, 'και το κατασκευάζει σε μένα! Και το Ειρηνοδικείο και το αυτό...!

(ΒΣ) Το Πρωτοδικείο Αθηνών.

(ΕΧ) Ναι! Και είχα τον αριθμό αυτό! Σαράντα τρία, πενήντα τρία, στο συμβόλαιο! Και πάω στον Καζάζη, και το κάνω..., στο Καζάζη, τον συμβολαιογράφο... [Ακατάληπτα]

(ΒΣ) Στο Χαλάνδρι, ναι.

(ΕΧ) Και το κάνουμε γονική παροχή στα παιδιά και βγάζουν άδεια, την είδες την άδεια; Ε ;

(ΒΣ) Μου τη δείξατε πριν, από πίσω.

(ΕΧ) Να τη!

(ΒΣ) Ναι.

(ΕΧ) Την άδεια! Για έξι ορόφους! Και πιάνουμε τις εκσκαφές, εκσκαφές εδώ πέρα και ρίχνει τα τσιμέντα, και μας... αυτό..., ένα ανιψάκι της, μοναχοπαίδι αυτό, και ήτανε στο στρατό και κατεβήκανε απ' τη Βοσνία να πάρουνε τρόφιμα για 'κει και τρακάρανε, ε, και πενήντα μέρες στην εντατική στα... Θεσσαλονίκη, και το φέραν εδώ κάτω και πήγαμε στην κηδεία και στην εκκλησία, την ώρα που ήρθε ο Δεσπότης, τρεις η ώρα, βλέπω τον μπατζανάκη και βγαίνει έξω με το κινητό. Του λέει «Γιώργη, τι γίνεται, βρε;» «Άσ' τα...» μου λέει «... έγινε ένας σεισμός απάνω...» και δεν κάτσαμε εμείς. Μετά την αυτή, φύγαμε!

(ΒΣ) Ο σεισμός του '99.

(ΕΧ) Ναι, ναι. Το '99 που έγινε ο σεισμός! Και ήρθαμε εδώ, ας πούμε, και σταμάτησε... για τρεις μήνες... η οικοδομή...! Ε, τα παιδιά τώρα, ο Σούλης έκανε εμπόριο, άνοιξε μαγαζιά πολλά, αυτά... χαλαστήκαν τα χρήματα. Κατάλαβες; Και εφ' όσον είδαν ότι δεν... Έφτιαξα εγώ την αποθήκη, την έφτιαξα, έβγαλα τα πράματα, και αυτό... και την έφτιαξα σπιτάκι του πατέρα μου. Που έμενε, γιατί του νοίκιαζε εδώ στου Γιώργου το αυτό... Ε, έμεινε μόνος του, ας πούμε, δεν χωράγαμε εδώ, δεν μπορούσε ν' ανεβεί στις σκάλες, τώρα, αυτός... Λοιπόν, το 'φτιαξα, ένα αυτό, νερά, φώτα μέσα, όλα. Να κάνει το μπάνιο του, να κάνει τ' αυτά του... Τέλος πάντων!

(ΒΣ) Τέλος πάντων! Τι άλλο θέλετε να μας πείτε για το Χαλάνδρι; Τελικό; Κλείνοντας;

(ΕΧ) Για το Χαλάντρι να πω ότι μας έκλεισε τα μαγαζιά! [Γελάει] Με τ' αυτά... Ορίστε, εγώ έχω βγάλει και [Ακατάληπτο] Πού 'σαι το; Τα βλέπεις; Και τι... κανένας μηχανικός εδώ πέρα δεν ερχότανε, κι έφερα από την Κρήτη εγώ μηχανικό. Και δικηγόρο, για την αναψηλάφηση από την Κρήτη. Κανένας δικηγόρος! Σε δέκα δικηγόρους! Το κατοστάρικο! Βρε, άι στ' αυτή, ας πούμε! Ο

δικηγόρος, ο διευθυντής στο Πανεπιστήμιο και, ξέρω 'γω, «Γιατί ζητάς να σου δώσω 100 δραχμές, γι' αυτά που διάβασες;» Ναι. Και... «Στη λάτρα, να αυτό...» Λέω «Με συγχωρείτε..» του λέω μόλις μου ζήτησε για δυο μέρες δυο κατοστάρικα, λέω, μόλις αυτό, του δίνω τα δυο κατοστάρικα, μου λέει..., του λέω «Απόδειξη...» του λέω «...κύριε συνήγορε;» «Ναι, αλλά θα πληρώσετε...» [Ανεβάζει τον τόνο της φωνής του] «Βέβαια, να πληρώσω, πληρώνω διακόσια, δεν θα πληρώσω σαράντα τόσα ΦΠΑ;» Κατάλαβες; Έλα δω βρε, κατεργάρη! Το ίδιο τους έκανα όλους, ε! [Γελάει] Ο ένας, ο ένας που πραγματικά αυτός κωλυότανε, με το που είχε γράψει ψέματα η..., αδερφή του τώρα ήτανε... Συνωνυμία είχαν; Γιατί είχανε το ίδιο επίθετο. Ναι. Μια συμβολαιογράφος. Και έκανε ένα... μια διαθήκη στον Μέγα Βασίλειο, ψεύτικη! Αφού είχε κάνει διαθήκη ο άντρας της! Μυστική διαθήκη, το 1947, για τον Απόστολο Παύλο!

(ΒΣ) Απόστολος Παύλος τι είναι;

(ΕΧ) Έχει αυτό, έχει...

(ΒΣ) Οργάνωση Μ.Κ.Ο;

(ΕΧ) Ναι, ναι Μ.Κ.Ο. είναι, ρε παιδί μου! Είναι στη... έχει ένα κτήριο εκεί πέρα τα γραφεία τους... έχει κι εκκλησία εκεί! Δέκα τέσσερα είναι.

(ΒΣ) Που είναι εδώ στο Χαλάνδρι;

(ΕΧ) Ε; Όχι στο Χαλάνδρι! Κάτω στην Πλατεία Κλαυθμώνος. Εκεί, που λες. Και λέω «Έτσι είσατε; Θα σας φτιάξω 'γω!» Και φέρνω απ' την Κρήτη. Και μου βγάζει αυτά, ενάμισι κατοστάρικο τότε. «Πόσο θέλεις...» του λέω «... ρε Στράτο;» Είμαστε και συνονόματοι. Μου βγάζει αυτά, στην Κρήτη έχω και 'κει νταραβέρια! Λοιπόν. Και γράφει... [Παύση] Εδώ, τα 'χε. Νάτο το οικόπεδο! Το βλέπεις εδώ; Εδώ γράφει «αποθήκη» και μου ζήτησε η..., τότες που πήγα... γιατί μου λέει ο... αυτός, μια τελεσιδικία θα μου φέρεις... Θα πάω στη γραμματέα κάτω, θα βγάλω τη τελεσιδικία, πάω..., μου λέει «Πήγαινε στην Εφορία τώρα...» Το πάω στην Εφορία, μου λένε... [Παύση] ... κάτι, τι μου είπε μωρέ... Α! «Αυτό μου λέει, την αποθήκη! Εβδομήντα τετραγωνικά.» Λέω «Να σας πω, να δώσω τα εξακόσια χιλιάρικα που μου γυρεύεται; Εάν την άφηνα, θα σας τα πλήρωνα, αλλά αφού έχω βγάλει άδεια για... βγάλαν τα παιδιά...» Όχι, δεν την είχα βγάλει την άδεια ακόμα. Λέω «Τα παιδιά σκέπτονται να το οικοδομήσουνε... και θα χαλαστεί αυτή!» Κι έτσι δεν την πλέρωσα.

(ΒΣ) Τελικά πού είναι αυτή τη στιγμή αυτή η υπόθεση;

(ΕΧ) Η υπόθεση; Στην αναψηλάφηση!

(ΒΣ) Στην αναψηλάφηση. Με προοπτική; Να δικαιωθείτε;

(ΕΧ) Ναι! Ναι! Εγώ δεν έχω βγει καθόλου έξω. Απ' το... Το δικό μου οικόπεδο; Που το πλέρωσα... [Γελάει] Ελεεινοί!

(ΒΣ) Λοιπόν...

(ΕΧ) Και αυτός που μου το πούλησε, μου παρουσιάστηκε, γιατί δεν μπορεί το..., να μου 'λεγε ότι λέγομαι Βασιλακάκης, γιατί είχα τα χαρτιά εγώ, να μου 'λεγε ότι λέγομαι Βασιλακάκης; Μου λέει «Έγινα...» 'Ηρθε με κόλπο, κάτω στο μαγαζί που είχα. Δεν το 'χα χτίσει το μαγαζί εγώ. Το πρώτο χρόνο, ρε παιδί μου, το '62 που ήρθε, μου λέει «Γίναμε και γειτονάκια!» Ερχεται, βλέπω έναν, ας πούμε, μετρίου αναστήματος, καμιά πενήνταριά χρονών, μου λέει «Γίναμε και

γειτονάκια!» «[Ακατάληπτο] γιατί;» «Εκεί...» μου λέει «...που αγόρασες, δίπλα είναι δικό μου το οικόπεδο.»

(Γυναικεία φωνή) Δεν σας ρώτησα μήπως θέλετε ένα καφεδάκι;

(ΒΣ) Ευχαριστώ, ευχαριστώ! Όχι.

(ΕΧ) Μου λέει... Μου λέει... ε, ε, ναι. Λέω «Ποιος είσαι;» «Ο Ιωάννου!» μου λέει, «Ο Γεώργιος Ιωάννου!» Και μου βγάζει μια φωτοτυπία τέτοια, από δω. [Παύση. Ακούγεται ανακάτεμα χαρτιών] Ο Οδυσσέας, όταν είχα τα μηχανάκια τα τρίκυκλα, που κουβαλάγαν τα παιδιά τον Οδυσσέα, [Ακατάληπτα] ήσαν μέσα στα οικόπεδα... [Γελάει] [Ακατάληπτα] Λοιπόν... Κατάλαβες; Λοιπόν. Όλα τούτα ήταν τα συμβόλαια.

(ΒΣ) Εντάξει, ας μην επεκταθούμε τώρα και... εντάξει.

(ΕΧ) Ναι... Όχι, να σου δώσω το τοπογραφικό.

(ΒΣ) Ναι.

(ΕΧ) Να σου δείξω το τοπογραφικό. Να το πάρεις.

(ΒΣ) Γιατί αυτές οι υποθέσεις είναι χρόνιες!

(ΕΧ) Ναι, ναι, καλά...

(ΒΣ) Μη χάσετε και τίποτα.

(ΕΧ) Εγώ, βλέπεις τι συμβόλαια έχω; Αυτοί έχουν εικοσιένα οικόπεδα. Και στο ένα έχουνε φάει. Γιατί έχουνε κάνει μια... εδώ στο 13 που λένε «Έχουμε το 13», εγώ έχω το 13, το δικό μας είναι 13! Το 13 είναι πού είναι η στέρνα, πού είναι η πολυκατοικία η αυτή, έχει δυο οικόπεδα, έχει πιάσει. Ε, εκεί είναι το 13, ήταν του κυρ Κώστα. Που το πούλησε...

(Γυναικεία φωνή) Του Βογιατζή.

(ΕΧ) Του Βογιατζή! Που έχει μια κόρη που έχει γράψει στ' όνομά της βίλα «Μαίρη!» Μαρία τη λέγανε. Λοιπόν, Δέσποινα τη γυναίκα του, Κώστα τον ίδιο... Βογιατζής. Λοιπόν... Αυτή, εν τω μεταξύ είχε πιάσει δουλειά στο αεροδρόμιο, και το πούλησε ο κυρ Κώστας, και πήρε δυο διαμερίσματα κάτω στη Γλυφάδα, ήταν κοντά, αλλά το πήρε ένας χοντρέμπορας υφασμάτων και ξέρω 'γω... και το κατεδάφισε και το 'κανε πολυκατοικία. Τέσσερις ορόφους! [Γελάει] Και το γκαράζ, από κάτω. Κατάλαβες; Λοιπόν, εκεί το 13! Και βάζω 13, 14 δίπλα που έχει χτιστεί, το 15 καταπατημένο, το 16 καταπατημένο, το 17 η πολυκατοικία καταπατημένο, το 18 είναι άχτιστο οικόπεδο... Και δίπλα απ' το οικόπεδο είχε μια άλλη πολυκατοικία. Και απέναντι άλλη μια πολυκατοικία αυτή... καταπατημένη! Το οικόπεδο! Κι άλλη μία μεγάλη, ένα στρέμμα είναι; Αυτός...

(ΒΣ) Τέλος πάντων! Αυτό θα το βρουν τα δικαστήρια...

(ΕΧ) Ναι, καλά, βέβαια! Άμα, εγώ θέλω...

(ΒΣ) Ελπίζω να δικαιωθείτε!

(ΕΧ) Ναι, βέβαια!

(ΒΣ) Εμείς να ολοκληρώσουμε τώρα τη συνέντευξη σ' αυτό το σημείο...

(ΕΧ) Να σου βρω το αυτό..., βρε παιδί μου... Γιατί εγώ...

(ΒΣ) Να μας το δώσετε! Θα μας το δώσετε να το βγάλουμε μία φωτογραφία.

(ΕΧ) Έχω πολλά εγώ! [Γελάει]

(ΒΣ) Να το σκανάρουμε! Λοιπόν, κύριε Χατζηορφανέ...

(ΕΧ) Να στο δώσω...

(ΒΣ) ... σας ευχαριστούμε!

(ΕΧ) Μπορεί να σου δώσω το αυτό...

(ΒΣ) Θα μου τα δώστε, θα μου τα δώσετε μετά! Θα μου τα δώσετε μετά! Θα τα βάλω εγώ στο φάκελο, μαζί με τη συνέντευξή σας.

(ΕΧ) Ναι, βρε παιδί μου, αλλά... τώρα που είσαι εδώ πέρα, να σου δώσω το ...

(ΒΣ) Εντάξει, θα μου το δώσετε, θα μου το δείξετε. Λοιπόν, σας ευχαριστούμε πολύ! Για τη συνέντευξη!

(ΕΧ) Και 'γω ευχαριστώ για την επίσκεψη! [Γελάει]

(ΒΣ) Να είστε καλά και ελπίζω σε ό,τι καλύτερο από 'δω και πέρα!

(ΕΧ) Και για να δικαιολογήσουνε... βάλανε ότι ήτανε άρρωστος κι αυτός! Έχουμε πάρει..., πώς πήρε ο γιος μου ο Οδυσσέας το... στην αυτή... στη Δημαρχία του Ψυχικού και Φιλοθέης. Γιατί την άλλη την καταργήσανε. Ναι. Και λέει «Χατζηορφανός... έχετε... κάτι έχει...» του λέει «... εδώ πέρα...» λέει «Τι;» λέει «Έτσι κι έτσι είναι η υπόθεση...» λέει «Για διάβασέ μου!» Λοιπόν «Βγάλε μου μια βεβαίωση!» Και βγάζει μια βεβαίωση. Γιατί; Έπρεπε να είναι πρόσφατη η βεβαίωση ό,τι ανακαλύψαμε. Γιατί εγώ, κοίταζα, ας πούμε, έπαιρνα πληροφορίες από 'δω. Αλλά κολλούσα στη βεβαίωση! Ότι αυτός, από τότες που ήρθε, απ' το '90 κι έκανε τα ασφαλιστικά μέτρα, ήτανε στη Δημαρχία Νέου Ψυχικού, αυτός... νομικός σύμβουλος!

(ΒΣ) Ο δικηγόρος σας!

(ΕΧ) Ο δικηγόρος! Το 2000, το 2000 έγινε δήμαρχος, μέχρι το..., μέχρι το 2007! Που την πήρε τη Δημαρχία ένας μεσίτης! Κατάλαβες; Λοιπόν... Ήτανε ζωντανός! Δεν ήτανε... Μα είχα βγάλει εγώ χαρτί από το αυτό... από το δικηγορικό σύλλογο. λέει «Απ' το '72...» λέει «...ο κύριος Πασσάς είναι...» λέει «... ενεργό μέλος...» λέει «... στο αυτό..., δεν έχει...» «Ρε!» του λέω «... για πεθαμένο τον έχουνε...!» [Γελάει]

(ΒΣ) Μάλιστα

(ΕΧ) Κατάλαβες; Τι απάτη υπάρχει! Και σε όλες τις αποφάσεις λέει «λόγω υγείας»... αυτό, είχε πάρει εβδομήντα εκατοστά αναπηρία... λόγω τούτο, εκείνος ο διευθυντής, ο γιατρός, εκείνος ο καρδιολόγος... [Γελάει] Κατάλαβες;

(ΒΣ) Μάλιστα. Εντάξει.

¹. Ένας από τους πρώτους ιερείς της εκκλησίας του Αγίου Νικολάου.
Κώστας Αγγελής «31 Στιγμές στο χρόνο» Εκδόσεις «Καλλιγράφος» 2017
«Πρώτος ιερέας ήταν ο π. Παναγής Κουμάντος και μαζί του ο π. Ιωάννης Παπαγεωργίου.»